

NUMER 6

CZERWIEC 2012

ROCZNIK LXVII

STOLICA APOSTOLSKA

46.

PRZESŁANIE OJCA ŚWIĘTEGO BENEDYKTA XVI NA EURO 2012

Sport uczy szacunku dla drugiego

Z okazji Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej – odbywających się od 8 czerwca do 1 lipca br. w Polsce i na Ukrainie – Ojciec Święty wystosował do przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski abpa Józefa Michalika przesłanie następującej treści:

Jego Ekscelencja

Ksiądz Arcybiskup Józef Michalik

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Niebawem rozpoczną się Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej, które będą miały miejsce w Polsce i na Ukrainie. To wydarzenie spor-

towe angażuje nie tylko organizatorów, zawodników i kibiców, ale – na różne sposoby i w różnorodnych wymiarach życia – całe społeczeństwo. Również Kościół nie pozostaje obojętny na to wydarzenie, a zwłaszcza na duchowe potrzeby tych, którzy biorą w nim udział. Z uznaniem przyjmuję napływające informacje o zaprogramowanych na tę okoliczność spotkaniach katechetycznych, modlitewnych i liturgicznych.

Jak mówił mój umiłowany Poprzednik, Błogosławiony Jan Paweł II, „potencjał ukryty w sporcie sprawia, że jest on szczególnie ważnym narzędziem integralnego rozwoju człowieka oraz czynnikiem niezwykle przydatnym w procesie budowania społeczeństwa bardziej ludzkiego. Poczucie braterstwa, wielkoduszność, uczciwość i szacunek dla ciała – stanowiące z pewnością niezbędne cnoty każdego dobrego sportowca – przyczyniają się do budowy społeczeństwa, gdzie miejsce antagonizmów zajmuje sportowa rywalizacja, gdzie wyżej ceni się spotkanie niż konflikt, uczciwe współzawodnictwo niż zawziętą konfrontację. Tak pojmowany sport nie jest celem, ale środkiem: może się stać czynnikiem współtworzącym cywilizację i służącym prawdziwej rozrywce, pobudzającym ludzi, by ujawniali swe najlepsze strony, a unikali wszystkiego, co może im zagrażać lub wyrządzać poważne szkody im samym lub innym” (przemówienie do uczestników międzynarodowego sympozjum nt. „Oblicze i dusza sportu w roku Wielkiego Jubileuszu”, 28 października 2000).

Sport grupowy, jakim jest piłka nożna, jest ponadto – jeśli tak można powiedzieć – szkołą, która uczy szacunku dla drugiego, również sportowego przeciwnika, i osobistej ofiarności na rzecz dobra grupy, a także pozwala dostrzegać talenty każdego zawodnika w drużynie. Jednym słowem: pomaga wznosić się ponad logikę indywidualizmu i egoizmu, która często charakteryzuje ludzkie odniesienia, ku logice braterstwa i miłości, która pozwala – na każdym poziomie – budować wspólnie społeczność promującą dobro wspólne wszystkich, którzy do niej należą.

Dzieląc się tymi myślami, zachęcam wszystkich, od których to zależy, aby dołożyli starań, by te ważne zawody sportowe były przeżywane jako wyraz najszlachetniejszych dążeń i działań ludzkich, w duchu pokoju i szczerzej radości. Bogu w modlitwie polecam duszpastry, wolontariuszy, zawodników i kibiców oraz wszystkich zaangażowanych.

zowanych w przygotowanie i przebieg Mistrzostw. Wszystkim z serca błogosławię.

Benedykt XVI, papież

Watykan, 6 czerwca 2012

Źródło: L'Osservatore Romano, wyd. pol. 33 (2012), nr 7–8, s. 35–36.

47.

CONGREGATIO PRO CLERICIS

LIST DO KAPŁANÓW

Drodzy Bracia w Kapłaństwie!

W uroczystość Najświętszego Serca Jezusowego (która przypada 15 czerwca 2012 r.) obchodzić będziemy, zgodnie ze zwyczajem, „Świato-wo Dzień Modlitwy o Uświęcenie Kapłanów”.

Wprawdzie słowa Pisma Świętego: „Wola Bożą jest wasze uświęcenie!” (1 Tes 4,3) skierowane są do wszystkich chrześcijan, jednak w sposób szczególnie przemawiają do nas, kapłanów, jako że przyjęliśmy nie tylko zaproszenie do „osobistego uświęcenia”, lecz także zaproszenie do tego, by stać się „szafarzami uświęcenia” dla naszych braci i sióstr.

W naszym przypadku ta „wola Boża” została niejako podwojona i pomnożona w nieskończoność, zatem możemy i powinniśmy dochowywać posłuszeństwa w każdej czynności wypełnianej w ramach naszej posługi.

Takie jest nasze wspaniałe przeznaczenie: nie możemy uświęcić siebie bez pracy na rzecz świętości naszych braci, z kolei praca na rzecz świętości naszych braci nie jest możliwa, jeśli nie poprzedziliśmy jej pracą nad własnym uświęceniem i tej pracy nie będziemy nieustannie kontynuować.

Wprowadzając Kościół w nowe tysiąclecie, Błogosławiony Jan Paweł II przypomniał nam zwyczajny charakter owego „ideału doskonałości”, który trzeba natychmiast wszystkim udostępnić: „Zadać katechumenowi pytanie: «Czy chcesz przyjąć chrzest?»» znaczy zapytać go zarazem: «Czy chcesz zostać świętym?»”.

Oczywiście, w dniu naszych święceń kapłańskich to samo pytanie z obrzędu chrztu ponownie zabrzmiało w naszym sercu, domagając się raz jeszcze osobistej odpowiedzi; lecz zostało nam zarazem powierzone, abyśmy umieli zadawać to pytanie wiernym, chroniąc jego piękno i bezcenną wartość.

To przekonanie nie jest sprzeczne ze świadomością naszych osobistych niepowodzeń, ani z przewinieniami tych, którzy poniżyli kapłaństwo w oczach świata. Z perspektywy dziesięciu lat – biorąc pod uwagę nasilenie i powagę niepokojących wiadomości, które do nas docierają – niech jeszcze mocniej zabrzmia w naszym sercu nagłące słowa, które Jan Paweł II skierował do nas w Wielki Czwartek 2002 roku:

„Ponadto, w tym okresie, jako kapłani jesteśmy osobiście głęboko wstrząśnięci grzechami niektórych naszych braci, którzy sprzeniewierzyli się łasce otrzymanej w sakramencie święceń, ulegając najgorszym przejawom *mysterium iniquitatis*, jakie dokonuje się w świecie. Budzi to zgorznienie, a jako jego skutek pada głęboki cień podejrzewania na wszystkich innych zasłużonych kapłanów, którzy pełnią swoją posługę z uczciwością i z konsekwencją, a nierzadko z heroiczną miłością. Podczas gdy Kościół wyraża swą troskę o ofiary i czyni wysiłki, aby zareagować zgodnie z prawdą i sprawiedliwością na każdą bolesną sytuację, my wszyscy – świadomi ludzkiej słabości, ale ufni w uzdrawiającą moc Bożej łaski – jesteśmy wezwani do przyjmowania *mysterium Crucis* i pełnego zaangażowania w poszukiwaniu świętości. Musimy modlić się, aby Bóg w swojej opatrności wzbudził w sercach wielkoduszne odrodzenie ideałów całkowitego oddania Chrystusowi, które są fundamentem naszej kapłańskiej posługi”.

Jako szafarze Miłosierdzia Bożego, wiemy zatem, że poszukiwanie świętości zawsze może wziąć swój początek od żalu i przebaczenia. Lecz odczuwamy również potrzebę, by o nie prosić, jako kapłani, indywidualnie, w imieniu wszystkich kapłanów i dla wszystkich kapłanów.

Naszą ufność umacnia zachęta, którą kieruje do nas sam Kościół, byśmy ponownie przekroczyli Podwoje wiary – *Porta fidei*, towarzysząc wszystkim wiernym.

Jak wiemy, jest to tytuł Listu Apostolskiego, którym Ojciec Święty Benedykt XVI ogłosił Rok Wiary, który rozpocznie się 12 października 2012 roku. Pomóc może nam refleksja dotycząca okoliczności tego zaproszenia.

Tak się składa, że jest to pięćdziesiąta rocznica otwarcia Soboru Ekumenicznego Watykańskiego II (11 października 1962) oraz dwudziesta rocznica opublikowania Katechizmu Kościoła Katolickiego (11 października 1992). Ponadto, w październiku 2012 roku odbędzie się Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne Synodu Biskupów, poświęcone zagadnieniu „Nowa ewangelizacja dla przekazu wiary chrześcijańskiej”.

Jest to dla nas zachęta do zgłębienia następujących fragmentów:

- Soboru Watykańskiego II, aby został na nowo przyjęty, jako „wielka łaska, która stała się dobrodziejstwem dla Kościoła w XX wieku”: „niezawodna busola, wskazująca nam drogę w stuleciu, które się rozpoczyna”, „wielka moc służąca zawsze potrzebnej odnowie Kościoła”;
- Katechizmu Kościoła Katolickiego, aby został prawdziwie przyjęty i wykorzystany jako „pewna norma nauczania wiary, jak również pożyteczne i właściwe narzędzie służące komunii eklezjalnej”;
- przygotowań do zbliżającego się Synodu Biskupów, aby stał się „dobrą okazją do wprowadzenia całej wspólnoty kościelnej w czas szczególnej refleksji i ponownego odkrycia wiary”.

Na obecnym etapie – w ramach wstępu do całokształtu pracy – możemy pokusić się o krótkie rozważanie na temat wskazań Ojca Świętego, w którym wszystko się streszcza: „Miłość Chrystusa wypełnia nasze serca i pobudza nas do ewangelizacji. Dzisiaj, tak jak wówczas, wysłał On nas na drogi świata, aby głosić Jego Ewangelię wszystkim narodom ziemi (por. Mt 28, 19). Poprzez swą miłość Jezus Chrystus przyciąga do Siebie ludzi z każdego pokolenia: w każdym czasie zwołuje on Kościół, powierzając mu głoszenie Ewangelii, z nakazem, który zawsze jest nowy. Z tego względu także dziś potrzeba bardziej przekonującego zaangażowania kościelnego na rzecz nowej ewangelizacji, aby na nowo odkryć radość w wierze i odnaleźć entuzjazm w przekazywaniu wiary”.

„Wszyscy ludzie z każdego pokolenia”, „wszystkie narody ziemi”, „nowa ewangelizacja”: wobec horyzontów tak uniwersalnych, przede wszystkim my – kapłani – powinniśmy zastanowić się, jak i gdzie stwierdzenia te mogą się ze sobą połączyć i koegzystować.

Moglibyśmy zacząć od przypomnienia, że Katechizm Kościoła Katolickiego ogarnia cały świat już w pierwszych słowach, stwierdzając, że „Człowiek jest «otwarty» na Boga – *capax Dei*”; lecz wspomniano o tym w niniejszym tekście Soboru Ekumenicznego Watykańskiego II:

„Osobliwą rację (*eximia ratio*) godności ludzkiej stanowi powołanie człowieka do uczestniczenia w życiu Boga. Człowiek już od swego początku zapraszany jest do rozmowy z Bogiem: istnieje bowiem tylko dlatego, że Bóg stworzył go z miłości (*ex amore*) i wciąż z miłości (*ex amore*) zachowuje, a żyje w pełni wedle prawdy, gdy dobrowolnie uznaje ową miłość i powierza się swemu Stwórcy. Jednakże wielu współczesnych nam ludzi nie dostrzega tej wewnętrznej i żywotnej łączności z Bogiem (*hanc intimam ac vitalem coniunctionem cum Deo*) albo ją wyraźnie odrzuca”.

Jakże zapamiętać, że w powyższym tekście – właśnie przez bogactwo wybranych sformułowań – Ojcowie soborowi zwracali się bezpośrednio do ateistów, potwierdzając wielką godność powołania, od którego się odcięli przez ateizm? A czynili to używając tych samych słów, które służą do opisywania najbardziej intensywnych doświadczeń mistycznych życia chrześcijańskiego!

Także List Apostolski *Porta fidei* rozpoczyna się stwierdzeniem, iż podwoje wiary „wprowadzają nas do życia w komunii z Bogiem”, a to oznacza, że pozwalają nam, zanurzyć się bezpośrednio w głównej tajemnicy wyznawanej przez nas wiary: „Wyznawanie wiary w Trójcę Świętą – Ojca, Syna i Ducha Świętego – jest równoznaczne z wiarą w jednego Boga, który jest miłością” (*tamże*, nr 1).

Wszystko to powinno znaleźć szczególny oddźwięk w naszym sercu i umyśle, by uświadomić nam do jakich rozmiarów rozrósł się najpoważniejszy dramat naszych czasów.

Narody dawno schryistianizowane nie ulegają już pokusie jakiegoś ogólnego ateizmu (jak w przeszłości), lecz są zagrożone jako potencjalne ofiary ateizmu szczególnego rodzaju, wywodzącego się z faktu, iż piękno i żar Objawienia Trynitarnego popadły w zapomnienie.

W dzisiejszych czasach przede wszystkim kapłani, przez codzienną adorację i codzienną posługę, muszą wszystkiemu przywrócić Komunię Trynitarną: tylko wychodząc od tej Komunii i zanurzając się w niej, wierni mogą naprawdę odkryć oblicze Syna Bożego oraz Jego współczesność, mogą naprawdę dotrzeć do serca każdego człowieka i do ojczyzny, do której wszyscy są wezwani. I tylko w ten sposób my, kapłani, możemy przywrócić ludziom dzisiejszych czasów godność osoby ludzkiej, sens relacji międzyludzkich i życia społecznego oraz cel całego stworzenia.

„Wierzyć w Jedyne Boga, który jest Miłością”: żadna nowa ewangelizacja nie będzie możliwa, jeśli my, chrześcijanie, nie będziemy umie-

li na nowo zachwycić i wzruszyć świata głosząc Naturę Miłości Naszego Boga, w Trzech Osobach Boskich, które ją wyrażają i prowadzą nas do udziału w ich własnym życiu.

Dzisiejszy świat, rozdarty ranami coraz bardziej bolesnymi i niepokojącymi, potrzebuje Boga-Trójcy, a głoszenie prawdy o Bogu jest zadaniem Kościoła.

Aby sprostać temu wyzwaniu, Kościół musi zachować nierozrwalną więź z Chrystusem, nie może dopuścić do jakiegokolwiek oddzielenia od Niego: potrzebuje Świętych zamieszkujących „w Sercu Jezusa” i będących radosnymi świadkami Trynitarnej Miłości Boga. A kapłani, by służyć Kościołowi i światu, powinni być świętymi!

Watykan, 26 marca 2012, uroczystość Zwiastowania NMP

Mauro kard. Piacenza

Prefekt

† Celso Morgia Iruzubieta

Arcybiskup tytularny Alba Marittima

Sekretarz

CZYTANIA I TEKSTY

Do ewentualnego pogłębienia tematu lub wykorzystania podczas nabożeństw

CZYTANIA BIBLIJNE

Z Ewangelii św. Jana, 15, 14-17.

Z Ewangelii św. Łukasza, 22, 14-27.

Z Ewangelii św. Jana, 20, 19-23.

Z Listu do Hebrajczyków, 5, 1-10.

CZYTANIA PATRYSTYCZNE

Św. JAN CHRYZOSTOM, *O kapłaństwie*, III, 4-5; 6.

ORYGENES, *Homilie o Księdze Kapłańskiej*, 1,5.

CZYTANIA Z MAGISTERIUM KOŚCIOŁA

Gaudium et spes, nr 19, i Katechizm Kościoła Katolickiego, nr 27.
JAN PAWEŁ II, *List do Kapłanów na Wielki Czwartek*, 2001.
BENEDYKT XVI, *Homilia w Wielki Czwartek*, 13 kwietnia 2006.

CZYTANIA Z DZIEŁ ŚWIĘTYCH

ŚWIĘTY GRZEGORZ WIELKI, *Dialogi*, 4, 59.
ŚWIĘTA KATARZYNA ZE SIENY, *Dialog o Bożej Opatrzności*, rozdział 116; por. SI 104, 15.
ŚWIĘTA TERESA Z LISIEUX, Ms A 56r; LT 108; LT 122; LT 101; Pr n. 8.
Manuskrypt A 56r, List 108, List 122, List 101, Modlitwa 8
BŁOGOSŁAWIONY KAROL DE FOUCAULD, *Dzieła Duchowe*, str. 69–70.
ŚWIĘTA TERESA BENEDYKTA OD KRZYŻA (Edith Stein), WS, 23.

MODLITWA ZA KOŚCIÓŁ ŚWIĘTY I ZA KAPŁANÓW

O Jezu mój, proszę Cię za Kościół cały,
udziel mu miłości i światła Ducha swego,
daj moc słowom kapłańskim,
aby serca zatwardziałe
kruszyły się i wróciły do Ciebie, Panie.
Panie, daj nam świętych kapłanów,
Ty sam ich utrzymuj w świętości.
O Boski i Najwyższy Kapłanie,
niech moc miłosierdzia Twego
towarzyszy im wszędzie,
chroni ich od zasadzek i sidła diabelskich,
które ustawicznie zastawia na dusze kapłana.
Niechaj moc miłosierdzia Twego,
o Panie, kruszy i wniwecz obraca
wszystko to, co by mogło przyćmić świętość kapłana,
bo Ty wszystko możesz.

Jezu mój najukochańszy,
proszę Cię o triumf Kościoła,
o błogosławieństwo dla Ojca Świętego i całego duchowieństwa,
o łaskę nawrócenia grzeszników zatwardziałych;
o szczególne błogosławieństwo i światło
proszę Cię, Jezu, dla kapłanów,
u których będę się spowiadać w życiu.

Święta Faustyna Kowalska

RACHUNEK SUMIENIA DLA KAPŁANÓW

1. „A za nich Ja poświęcam w ofierze samego siebie, aby i oni byli uświęceni w prawdzie” (J 17,19)

Czy poważnie myślę o świętości w moim kapłaństwie? Czy jestem przekonany, że owocność mojej posługi kapłańskiej ma źródło w Bogu i że dzięki łasce Ducha Świętego powinienem utożsamiać się z Chrystusem i dawać moje życie za zbawienie świata?

2. „To jest Ciało moje” (Mt 26,26)

Czy święta Ofiara mszalna stanowi centrum mojego życia wewnętrznego? Czy dobrze się przygotowuję, pobożnie celebruję i składam w skupieniu dziękczynienie? Czy Msza św. stanowi stały punkt odniesienia w ciągu dnia dla uwielbiania Boga, dziękowania za Jego dobrodziejstwa, odwoływania się do Jego życzliwości oraz do wynagradzania za grzechy moje i wszystkich ludzi?

3. „Gorliwość o dom Twój pochłonie mnie” (J 2,17)

Czy celebruję Mszę św. zgodnie z obrzędami i ustalonymi normami, z autentyczną motywacją, w oparciu o zatwierdzone księgi liturgiczne? Czy zwracam uwagę na święte postacie zachowane w tabernakulum, odnawiając je okresowo? Czy troskliwie przechowuję święte naczynia? Czy

używam godnie wszystkich świętych szat nakazanych przez Kościół, biorąc pod uwagę, że działałam *in persona Christi Capitis*?

4. „Trwajcie w miłości mojej” (J 15,9)

Czy raduje mnie trwanie przed Jezusem Chrystusem obecnym w Najświętszym Sakramencie, w mojej medytacji i milczącej adoracji? Czy jestem wierny codziennemu nawiedzeniu Najświętszego Sakramentu? Czy mój skarb jest w tabernakulum?

5. „Wyjaśnij nam przypowieść” (Mt 13,36)

Czy codziennie medytuję z uwagą, starając się przezwycięzać wszelkie rozproszenia, które oddalają mnie od Boga, szukając światła Pana, któremu służę? Czy rozważam wytrwale Pismo Święte? Czy recytuję uważnie moje modlitwy?

6. „Trzeba „zawsze [...] się modlić i nie ustawać” (Łk 18,1)

Czy codziennie celebruję liturgię godzin w sposób integralny, godny, uważny i pobożny? Czy jestem wierny mojemu zobowiązaniu wobec Chrystusa w tej ważnej dziedzinie mojej posługi, modląc się w imieniu całego Kościoła?

7. „Przyjdź i chodź za Mną” (Mt 19,21)

Czy Jezus Chrystus jest prawdziwą miłością mojego życia? Czy radośnie zachowuję miłość do Boga we wstrzeźliwości celibatu? Czy zatrzymałem się świadomie na myślach, pragnieniach lub czynach nieczystych? Czy prowadziłem nieodpowiednie rozmowy? Czy wystawiałem się na bliskie okazje do grzechu przeciw czystości? Czy strzegłem mojego spojrzenia? Czy byłem roztropny w przebywaniu z różnymi osobami? Czy moje życie jest dla wiernych świadectwem faktu, że czystość jest czymś możliwym, płodnym i radosnym?

8. „Kto ty jesteś?” (J 1,20)

Czy w moim codziennym postępowaniu znajduję elementy słabości, lenistwa, zniechęcenia? Czy moje rozmowy są zgodne ze zmysłem ludzkim i nadprzyrodzonym, który powinien posiadać kapłan? Czy uważam, by w moje życie nie weszły elementy powierzchowne lub frywolne? Czy wszystkie moje działania są spójne z moim stanem kapłańskim?

9. „Syn Człowieczy nie ma miejsca, gdzie by głowę mógł położyć”
(Mt 8,20)

Czy Kocham ubóstwo chrześcijańskie? Czy składam moje serce w Bogu i dystansuję się wewnętrznie od wszystkiego innego? Czy jestem gotowy, aby lepiej służyć Bogu, zrezygnować z moich obecnych wygod, z moich planów, z moich uczuć? Czy posiadam rzeczy zbędne, robiłem niekonieczne zakupy lub daję się ponieść konsumizmowi? Czy robię to, co możliwe, aby przeżywać chwile odpoczynku i wakacji w obecności Boga, pamiętając, że zawsze i wszędzie jestem kapłanem, także w tych momentach?

10. „Że zakryłeś te rzeczy przed mądrymi i roztroprnymi, a objawiłeś je prostaczkom” (Mt 11,25)

Czy są w moim życiu grzechy pychy: trudności wewnętrzne, pobudliwość, irytacja, niechęć do przebaczenia, skłonność do zniechęcenia itp. Czy proszę Boga o cnotę pokory?

11. „I natychmiast wypłynęła krew i woda” (J 19,34)

Czy jestem przekonany, że działając „w osobie Chrystusa”, jestem bezpośrednio włączony w Jego Ciało – Kościół? Czy mogę szczerze powiedzieć, że Kocham Kościół i radośnie służę jego wzrostowi, jego sprawom, każdemu z jego członków, całej ludzkości?

12. „Ty jesteś Piotr” (Mt 16,18)

Nihil sine episcopo – nic bez biskupa – mówił św. Ignacy Antiocheński. Czy te słowa są podstawą mojej posługi kapłańskiej? Czy uległem przyjmowałem polecenia lub rady mojego biskupa? Czy modłę się za Ojca Świętego, w pełnej łączności z jego nauczaniem i intencjami?

13. „Abyście się wzajemnie miłowali” (J 13,34)

Czy z miłością traktuję moich braci kapłanów? A może nie interesowałem się nimi z powodu egoizmu, apatii lub niedbałości? Czy krytykowałem moich braci w kapłaństwie? Czy byłem obok tych, którzy cierpią z powodu choroby fizycznej lub bólu moralnego? Czy żyję po bratersku, aby nikt nie był sam? Czy traktuję wszystkich moich braci kapłanów, a także wiernych świeckich z taką samą miłością i cierpliwością, jak Chrystus?

14. „Ja jestem drogą, prawdą i życiem” (J 14,6)

Czy znam dogłębnie nauczanie Kościoła? Czy je przyjmuję i wiernie przekazuję? Czy jestem świadomy, że nauczanie tego, co nie zgadza się z nauczaniem Kościoła, tak uroczystym, jak zwyczajnym, stanowi poważne nadużycie, wywołujące szkodę w duszach?

15. „Idź i odtąd już nie grzesz” (J 8,11)

Głoszenie słowa prowadzi wiernych do sakramentów. Czy spowiadam się regularnie i często, odpowiednio do mojego stanu i sprawowania czynności świętych? Czy hojnie sprawuję sakrament pokuty? Czy jestem dyspozycyjny w pełnieniu kierownictwa duchowego wiernych, poświęcając mu odpowiedni czas? Czy starannie przygotowuję się do przepowiadania i katechizacji? Czy gorliwie i z miłością głoszę Boga?

16. „Potem wszedł na górę i przywołał do siebie tych, których sam chciał” (Mk 3,13)

Czy należycie staram się dostrzegać załączki powołania do kapłaństwa i życia konsekrowanego? Czy troszczę się o budzenie wśród wszystkich wiernych większej świadomości powszechnego powołania do świętości? Czy proszę wiernych o modlitwę o powołanie i uświęcenie duchowieństwa?

17. „Syn Człowieczy [...] nie przyszedł, aby Mu służyto, lecz aby służyć” (Mt 20,28)

Czy starałem się poświęcać innym, służąc im ewangelicznie? Czy wyrażam miłość Pańską także w czynach? Czy widzę w krzyżu obecność Jezusa Chrystusa i triumf miłości? Czy w życiu codziennym staram się o ducha służby? Czy traktuję jako formę służby także sprawowanie władzy związanej z urzędem?

18. „Pragnę” (J 19,28)

Czy modliłem się i wielkodusznie poświęcałem za dusze, które Bóg mi powierzył? Czy wypełniam moje obowiązki duszpasterskie? Czy pamiętam również o duszach wiernych zmarłych?

19. „Oto syn Twój. [...] Oto Matka twoja” (J 19,26-27)

Czy zwracam się z ufnością do Świętej Dziewicy, Matki kapłanów, by kochać i prowadzić do większej miłości Jej Syna – Jezusa? Czy kultuwy-

ję pobożność maryjną? Czy każdego dnia odmawiam różaniec? Czy odwołuję się do Jej macierzyńskiego wstawiennictwa w walce z szatanem, pożądlivością i światem?

20. „Ojcze, w Twoje ręce powierzam ducha mego” (Łk 23,46)

Czy troszczę się o umierających i udzielam im sakramentów? Czy uwzględniam w mojej osobistej medytacji, w katechezie i przepowiadaniu rzeczy ostateczne? Czy często i pobożnie modłę się za dusze zmarłych?

NUNCJUSZ APOSTOLSKI

48.

HOMILIA NUNCJUSZA APOSTOLSKIEGO W POLSCE ARCYBISKUPA CELESTINO MIGLIORE WYGŁOSZONA 28 CZERWCA 2012 R. W KATEDRZE OPOLSKIEJ Z OKAZJI OBCHODU 40-LECIA ERYGOWANIA DIECEZJI OPOLSKIEJ

Na zaproszenie biskupa opolskiego Andrzeja Czai przybył do Opola Nuncjusz Apostolski w Polsce abp Celestino Migliore, który 28 czerwca 2012 r. przewodniczył w katedrze opolskiej wieczornej Mszy św. i wygłosił homilię:

Dziękuję biskupowi Andrzejowi Czai, że zechciał mnie zaprosić na wspólne przeżywanie waszego święta i dziękczynienia. Gorąco pozdrawiam też arcybiskupa seniora Alfonsa Nossola oraz biskupa pomocniczego Pawła Stobrawę wraz z biskupem seniorem Janem Bagińskim i wszystkich biskupów przybyłych z różnych stron do Opola, zwłaszcza

cza metropolitę-seniora z Katowic i byłego biskupa pomocniczego w tej diecezji, obecnie biskupa gliwickiego Jana Kopca. Witam kapłanów, zakonników i siostry zakonne, dziękując za waszą gorliwość duszpasterską i ewangeliczną miłość.

Szczególnie witam wiernych świeckich tu obecnych i tych wszystkich, którzy mieszkają w diecezji opolskiej: wasze świadectwo wiary, wierność dla słowa Bożego, wasze modlitwy, troska o bliźniego, dobra wola współpracy na rzecz dobra wspólnego całej społeczności, mimo różnic w podejściu do życia, są chwałą oddawaną Bogu i radością nas wszystkich, także waszych duszpasterzy. Witam przedstawicieli władz samorządowych i służb mundurowych; ich obecność w tym miejscu jest też potwierdzeniem wagi dobrego rozumienia się i konieczności współdziałania także z przedstawicielami Kościoła, zawsze na rzecz lepszej służby miejscowej społeczności.

Czterdzieści lat temu, tak jak dziś – 28 czerwca 1972 r. – papież Paweł VI bullą *Episcoporum Poloniae coetus* powołał do życia diecezję opolską. Patrząc przed siebie, widzę także głowy przyprószone siwizną i tak sobie myślę, że wielu z was pamięta jeszcze tamto wydarzenie, tak ważne dla miejscowej wspólnoty.

Chodziło o akt administracyjny, mający na celu stworzenie lepszych warunków dla budowy prawdziwych wspólnot diecezjalnych i jedności wiernych z własnym biskupem. Nowa organizacja życia religijnego miała więc na celu polepszenie zewnętrznych warunków do nowej ewangelizacji wspólnoty wierzących i całego społeczeństwa.

Było to możliwe dopiero po definitywnym uregulowaniu sytuacji państwowo-prawnej i kościelnej na ziemiach zachodnich i północnych Polski. Ale przecież i wcześniej ziemie Śląska Opolskiego miały piękną historię. Tu chrześcijaństwo zaczęło przenikać wcześniej, niż Polska przyjęła chrzest. Śląsk Opolski ma też chlubne tradycje oświatowe; ma swoją Górę Świętej Anny; ma swoich możnych orędowników u Bożego tronu: Jacka Odrowąza, Czesława, Bronisławę z Kamienia Śląskiego i Eufemię-Ofkę z Raciborza.

Dzisiejsze pierwsze czytanie zdaje się subtelnie odtwarzać wydarzenia i odczucia, jakie towarzyszyły powołaniu do życia tej diecezji i jej dotychczasowej historii.

W klimacie wielkiej radości i nadziei, w jakim żyli uczniowie Jezusa po niedawnym zmartwychwstaniu ich Mistrza – Jezusa, dwaj z nich

– Piotr i Jan – weszli do świątyni, jak każdego z tamtych dni, aby się pomodlić i podzielić najlepszą nowiną: Jezus powstał z martwych. Do tej samej świątyni każdego dnia przyprawiano także człowieka chromego od urodzenia. Nie mógł on pracować, potrzebował wsparcia, aby mógł przeżyć kolejny dzień. Człowiek ten tam żebrał. Gdy zobaczył dwóch mężczyzn w sile wieku, o rozpromienionych radością twarzach, zaraz poprosił o jałmużnę. „A on patrzył na nich, oczekując od nich jałmużny”.

Żebrak stojący u drzwi kościoła czy świątyni to symbol ludzkości. Ludzie w ciągu całej swojej historii pokazywali, że od Boga oczekują w pierwszym rzędzie, aby ich chronił od chorób, biedy, bólu i cierpienia. Takie oczekiwania pojawiają się także w życiu chrześcijan: dobra nowina Chrystusa ma leczyć i czynić ludzi szczęśliwymi. Bo przecież wszyscy jesteśmy spragnieni szczęścia. I to pragnienie wyraża się w oczekiwaniu, że Kościół będzie głosił Ewangelię, która będzie współbrzmiała z oczekiwaną przez nas szczęśliwością. Moje praktyki religijne muszą dawać zaspokojenie i przynosić zadowolenie. Niedzielne Msze Święte mają nam przynosić zrozumienie naszych bolączek i dawać ukojenie. Liturgia ma być lekiem na nasze utrapienia i prowadzić do uniesień. Moja parafia, moja diecezja mają być miejscami, gdzie będę mógł znaleźć także wsparcie materialne, gdybym któregoś dnia znalazł się w takiej potrzebie.

Bez wątpienia Ewangelie rysują obraz Jezusa, który jest bardzo wrażliwy i otwarty na nasze potrzeby. Duża część działalności Jezusa, opisana w Ewangeliach, to uzdrawianie. Co więcej, nawet nakarmił głodnych: na przykład pięć tysięcy ludzi za jednym razem. On sam, mówił o sobie do współczesnych mu ludzi, zebranych w synagodze w Nazarecie: „Duch Pański spoczywa na mnie, ponieważ mnie namaścił i posłał Mnie, aby ubogim niósł dobrą nowinę, więźniom głosił wolność, a niewidomym przejrzenie, abym uciśnionych odsyłał wolnymi” (Łk 4,18).

Tym niemniej, Jezus nigdy nie uważał uzdrowienia z choroby czy przywrócenia fizycznego dobrobytu człowiekowi za ostateczny cel swojej działalności. Raczej był to tylko pewien etap na drodze do Boga i do wiary. Uzdrawienie zawsze odbywało się w pewnym kontekście i miało służyć jako środek, aby zwrócić uwagę na rzeczy ważniejsze: na słuchanie Jego słowa i odkrywanie prawdziwej, osobistej wiary.

Tak jak Jezus, także Jego apostołowie mieli w tym względzie jasną wizję: „Piotr powiedział: nie mam srebra ani złota, ale co mam, to ci dam: W imię Jezusa Chrystusa Nazarejczyka, chodź!”

To jest racja dla istnienia Kościoła jako instytucji, jako struktury, która składa się ze społeczności lokalnych, diecezji – jak je nazywamy; a te składają się z parafii, wspólnot zakonnych, centrów nauczania, formacji i kultury, szkół modlitwy, instytucji charytatywnych i humanitarnych, ośrodków rekolekcyjnych, zakładów dla chorych, osób starszych, sierot, osób niepełnosprawnych i tak dalej. „Nie mam srebra ani złota”. Bo Kościół to nie przedsiębiorstwo; to nie organizacja pozarządowa, to nie ponadkrajowa instytucja pomocowa. Kościół mówi słowami świętego Piotra: „Ale co mam, to ci daję: W imię Jezusa Chrystusa Nazarejczyka, chodź!”

W ciągu czterdziestu lat istnienia, pod przewodnictwem wielkich biskupów, mądrych, wykształconych i pracowitych, jak biskupi: Jop, Nosol i aktualnie Czaja, diecezja opolska realizowała te właśnie słowa: „Co mam, to ci daję: W imię Jezusa Chrystusa Nazarejczyka, chodź!”

Czterdzieści lat zaowocowało powstaniem stabilnych struktur diecezjalnych, w tym dekanatów i parafii, realizacją planów duszpasterskich na poziomie lokalnym, pracą nad integracją społeczności waszej diecezji i tego regionu, troską o powołania kapłańskie i zakonne, pracą duszpasterską z młodzieżą i rodzinami, katechezą dla dzieci i dorosłych, pomocą charytatywną i wyrównywaniem szans słabszych warstw społecznych, podejmowaną przez *Caritas*, przez parafie i wspólnoty zakonne. Niedawno powstał tu również wydział teologiczny i cały uniwersytet, który na dobre zapisał się już w tutejszym krajobrazie. A jeśli do tego będziemy pamiętać o dobrej woli i miłości duszpasterskiej biskupów i kapłanów, o chrześcijańskim świadectwie dawanym w waszych rodzinach – to wszystko skłania nas do zaśpiewania razem z Maryją radosnego *Magnificat* za wielkie rzeczy, które Pan Bóg sprawił, wykorzystując nasz osobisty trud i zaangażowanie.

Kilka lat przed powstaniem diecezji opolskiej papież Jan XXIII dał Kościołowi piękną encyklikę pod równie pięknym tytułem: *Mater et Magistra* – „Matka i Nauczycielka”. Kościół, nawet uwzględniając jego wymiar instytucjonalny, jest matką, ponieważ budzi wiarę, karmi nas sakramentami i wychowuje do chrześcijańskiej dojrzałości. Jest matką, bo kieruje się miłosierdziem i jest szafarzem przebaczenia, idąc cierpliwie z ludźmi takimi, jacy są.

Jest też nauczycielką. Być może to określenie nie brzmi dziś dobrze. Dziś bardziej jesteśmy uwrażliwieni na samowystarczalność, wolność,

niezależność od wszystkich i od wszystkiego; trudno nam dziś pojąć prawdziwy sens słowa: nauczycielka.

Kościół nie jest jednak nauczycielką w znaczeniu władczym. Nie jest nauczycielką, aby wynosić się nad innych i być nieomylnym profesorem i ostatecznym sędzią. Nie tak. Kościół nie pretenduje do tego, żeby być zawsze instytucją wzorcową, bo oprócz tych, którzy praktykują życie autentycznie chrześcijańskie, można zauważyć tych, którzy dają zły przykład życia i są rozczarowaniem dla innych.

Kościół jest na tyle nauczycielką, na ile jest matką. A matka wsłuchuje się w odczucia, pragnienia, niepokoje, radości i nadzieje, jakie tkwią w córkach i synach Kościoła, i stara się je nakierować ku Chrystusowi. W tym Kościół jest nauczycielką: bo nie zadowala się jedynie tym, by wsłuchiwać się, zbierać, rozumieć czy usprawiedliwiać, ale też potrafi powiedzieć: „W imię Jezusa Chrystusa Nazarejczyka, chodź!” To jest racją istnienia Kościoła: brać ludzi takimi, jakimi są; przyjmować czasy, idee, kulturę takie, jakie one są, aby potem wynosić je „nad poziomy”, aby kierować je ku Bogu przez Jezusa Chrystusa, w Duchu Świętym. Używając terminologii teologicznej: aby doprowadzać ludzi do zbawienia.

Evangelizacja, sprawowanie sakramentów, katecheza, formacja chrześcijańska, wspólnotowe doświadczanie Bożego słowa – to wszystko koncentruje naszą uwagę na pierwszeństwie Boga, na tym, żeby codziennie wciąż na nowo wybierać Boga.

Kościół zawsze był obecny wśród ludzi. Był też zatroskany o ich potrzeby, także materialne; w tym wyprzedzał instytucje państwowe. Dziś też Kościół jest wezwany do intensyfikowania swojej bliskości z ludźmi nie w sensie zastępowania innych instytucji, ale jako przejaw pomocniczości; w ten sposób nie tylko, że sam będzie dużo robił dla ludzi, ale też będzie inspiracją i impulsem dla podobnej działalności instytucji świeckich. Trzeba jednak pamiętać, że w tej działalności charytatywnej Kościół „daje ludziom nie tylko pomoc materialną, ale również pocieszenie i troskę o duszę; pomoc często bardziej konieczną od wsparcia materialnego” (*Deus Caritas est*, n. 28 b).

Także kościelne środki społecznego przekazu – prasa, radio, telewizja – są wrażliwe na odczucia ludzi, i muszą takie być. Muszą być blisko ludzi, być z nimi w dialogu i dawać głos tym, którzy głosu nie mają. W tym będą jak matki. Ale muszą być też jak „nauczycielki”: mu-

szą rozeznawać, co w głosie ludzi jest myśleniem zbyt „po ludzku”; co jest przypadkowe, mało ewangeliczne; muszą być w stanie iść też pod prąd, poprawić w tym, co wymaga korekty; muszą umieć stonować narzmię emocje, troszcząc się, aby dyskusje były prowadzone w duchu braterstwa; aby goiły rany, były konstruktywne i prowadziły do uzdrowienia.

Wspominając czterdziestą rocznicę powstania diecezji, w wigilię uroczystości świętych Apostołów Piotra i Pawła, prosimy Boga o światło, o jasność idei i duże zasoby dobrej woli, abyśmy mogli kroczyć – jako wspólnota diecezjalna – po ścieżkach zbawienia tu, w tej części naszej społeczności, która żyje na Śląsku Opolskim. Amen.

EPISKOPAT POLSKI

49.

PRZESŁANIE BISKUPÓW POLSKICH Z OKAZJI MISTRZOSTW EUROPY W PIŁCE NOŻNEJ POLSKA–UKRAINA 2012

Wystąpmy w „dobrych zawodach”

Zbliża się czas wielkich sportowych wydarzeń, które już niebawem przeżywać będą piłkarze, kibice, działacze i miłośnicy sportu. Co cztery lata bowiem odbywa się europejskie święto piłki nożnej. Tym razem Polska i Ukraina są jego gospodarzami.

Człowiek, żyjąc we wspólnocie ludzkiej, chce w szlachetnym, sportowym współzawodnictwie zmierzyć się z innym. Z jednej strony jest to wyzwanie, które przeradza się w szlachetną walkę z przeciwnikiem o zwycięstwo, o laur pierwszeństwa, z drugiej strony jest to pojedynek

z samym sobą, z własnymi słabościami i porażkami czy zawiedzionymi oczekiwaniami. W podobny sposób bój o ukształtowanie w sobie pięknego człowieczeństwa toczył nawet św. Paweł Apostoł. Ze szczerą pokorą wówczas wyznał: „W dobrych zawodach wystąpiłem, bieg ukończyłem, wiary ustrzegłem” (2 Tm 4,7).

Udział w „dobrych zawodach” to jednak nie tylko zwycięstwo. Owszem, zwycięstwo przynosi radość, ale równie ważne jest samo uczestnictwo w grze zespołu. Stąd dumą winna napawać gra w drużynie narodowej. Reprezentowanie danego kraju, regionu czy społeczności to wielki zaszczyt. Występowanie w barwach narodowych jest również okazją do tworzenia i podtrzymywania wzajemnych więzi. Z nich rodzi się jedność, siła, zgoda i poświęcenie. One dają sposobność do budowania braterstwa, solidarności, zaufania, wyrozumiałości i przyjaźni.

Te wartości powinny stać się udziałem nie tylko zawodników, ale i kibiców, naszych i tych, przybywających do Polski i na Ukrainę z wielu europejskich krajów. Przyjmijmy ich z życzliwością, otwórzmy się na ich zapał, dzielimy z nimi nadzieje i radości, porażki i smutki, słowem – nawiązujemy dobre relacje. Wspólne szlachetne kibicowanie, entuzjazm, emocje niech mają wymiar sportowy, niech będą wyrazem nie tylko radości i wspierania własnej reprezentacji, ale także szacunku dla przeciwnika i jego godności. Niech jedność i braterstwo wyrazi się w kibicowaniu, we wzajemnej akceptacji, w pomocy wynikającej z wrażliwości na drugiego człowieka. Niech wszyscy kibice szanują się, doceniają zdrową rywalizację, a w porażce widzą bodziec do podjęcia jeszcze większego sportowego wysiłku. Taką postawę, pełną miłości każdego człowieka, ukazuje nam Jezus Chrystus. Kościół, wierny swemu Mistrzowi, do takiej postawy wzywa i taką stara się kształtować.

Drodzy Bracia i Siostry! Okażmy szlachetność serc podczas Euro 2012. Okażmy naszą polską gościnność, kształtowaną przez Ewangelię. W niej znajdujemy przykład chrześcijańskiej otwartości na przybyszów. Gościnność stała się nawet swoistym wzorem kulturowym, czego świadectwem jest staropolskie: „Gość w dom, Bóg w dom”. Okażmy ducha wiary i wspólnoty, gdy w jednym kościele będziemy modlić się z przyjezdnymi kibicami. Dla nich otwieramy nasze świątynie i służymy pomocą duszpasterską. Oczekujemy też wzajemnego szacunku wobec każdego z nas, naszej kultury i naszej wiary. Niech to będzie czas wolny od sporów i waśni, czas budowania pięknych więzi międzyludz-

kich, czas wzajemnego ubogacania i wzrostu w człowieczeństwie, także przez wiarę.

Wszystkich zawodników i kibiców ogarniamy naszą modlitwą i prosimy Pana, by Jego błogosławieństwo wspierało tych, którzy chcą w tych „dobrych zawodach” uczestniczyć. Niech wszechmogący Bóg da nam siłę do podążania drogą Jego przykazań i nam błogosławi: Ojciec i Syn, i Duch Święty.

Podpisali:
**Pasterze Kościoła katolickiego
w Polsce**

Warszawa, 25 maja 2012 r.

50.

KOMUNIKAT Z 358. ZEBRANIA PLENARNEGO KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI

Rok Wiary, *Przesłanie do Narodów Rosji i Polski* oraz miejsce nauczania religii w szkole były głównymi tematami 358. zebrania plenarnego Konferencji Episkopatu Polski. Odbywało się ono w dniach od 21 do 23 czerwca 2012 roku we Wrocławiu. Obradom przewodniczył abp Józef Michalik, przewodniczący Konferencji. W zebraniu wziął udział Nuncjusz Apostolski w Polsce abp Celestino Migliore.

1. Ojciec Święty zdecydował, że 11 października 2012 roku rozpocznie się w Kościele Rok Wiary. Zgodnie z intencją Benedykta XVI „każdy wierzący powinien ponownie odkryć treść wiary wyznawanej, celebrowanej, przeżywanej i przemodlonej oraz zastanowić się nad samym aktem wiary” (*Porta fidei*, 9). W październiku ubiegłego roku Konferencja Episkopatu Polski powołała specjalny Zespół ds. Nowej Ewangelizacji. Na przełomie lipca i sierpnia planowany jest też Kongres Nowej Ewangelizacji w Kostrzynie nad Odrą. Biskupi zachęcają młodzież do zaangażowania się w inicjatywy ewangelizacyjne związa-

ne z Rokiem Wiary i Światowym Dniem Młodzieży w Rio de Janeiro w 2013 roku.

2. Od kilku lat trwa dialog między Rosyjskim Kościołem Prawosławnym i Kościołem katolickim w Polsce. Jego celem jest zbliżenie naszych Kościołów i pojednanie narodów. W Warszawie 17 sierpnia patriarcha Moskwy i Wszechrusi Cyryl I oraz przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski abp Józef Michalik podpiszą wspólne *Przesłanie do Narodów Rosji i Polski*.

3. Po raz kolejny przedmiotem debaty biskupów było rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej o miejscu m.in. religii i etyki w nauczaniu szkolnym. Konferencja Episkopatu Polski ponownie upomina się o konieczność szybkiej nowelizacji rozporządzenia. Dotychczasowe wyjaśnienia Ministerstwa skierowane do samorządów mają charakter jedynie interpretacji dokumentu.

4. Zespół Konkordatowy przedstawił stan prac dotyczących przekształcenia Funduszu Kościelnego. Biskupi zdecydowanie opowiedzieli się za kontynuowaniem rozmów.

5. Konferencja Episkopatu wysłuchała sprawozdania z przebiegu VII Światowego Spotkania Rodzin w Mediolanie, które przebiegało pod hasłem „Rodzina: praca i świętowanie”. Ze szczególną uwagą odnotowano głos Papieża na temat obecności w Kościele osób żyjących w niesakramentalnych związkach, które powinny widzieć i odczuć miłość Kościoła. Raz jeszcze biskupi podkreślili, że w obecnej rzeczywistości rodzina wymaga nieustannej obrony przed zakusami płynącymi ze strony środowisk feministycznych i liberalnych. Wyzwaniem jest również niepokojąca sytuacja demograficzna. Biskupi zachęcają wierzących i niewierzących, parlamentarzystów i władze samorządowe, dorosłych i młodzież do obrony życia od poczęcia do naturalnej śmierci. Marsze w obronie życia niech będą wielką modlitwą narodową o respektowanie wartości, na których tradycja europejska przez tysiąclecia budowała rodzinę. W rodzinie budzi się życie, rozwija człowiek, dojrzewa wiara i umiłowanie Ojczyzny. Rodzina jest fundamentem zdrowego społeczeństwa i domaga się dziś wielorakiego wsparcia, aby mogła dalej pełnić swoje funkcje.

6. Konferencja Episkopatu Polski wysłuchała sprawozdania z 50. Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego w Dublinie, który prze-

biegał pod hasłem: „Eucharystia: Komunia z Chrystusem oraz między nami”.

7. Biskupi zapoznali się z treścią wspólnego listu prezesów zarządów Telewizji Polskiej oraz Polskiego Radia skierowanego do Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski. Podzielają powszechne z troską o los mediów publicznych i raz jeszcze przypominają o obowiązku płacenia abonamentu radiowo-telewizyjnego. Równocześnie apelują do rządu o opracowanie prawnych rozwiązań, gwarantujących publicznej telewizji i radiu pełnienie misji dla dobra wszystkich odbiorców. Biskupi upominają się o traktowanie mediów katolickich na równi z innymi w procesie koncesyjnym i o przyznanie TV Trwam miejsca na cyfrowym multipleksie.

8. Przewodniczący Episkopatu Polski podkreślił znaczenie kilkuniedniowej wizyty w Polsce kard. Tarcisio Bertone. Na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie Sekretarz Stanu Stolicy Apostolskiej przyjął doktorat *honoris causa*, w Bydgoszczy otworzył Centrum Studiów Ratzingera, w Łodzi i w Gdańsku przewodniczył uroczystościom liturgicznym.

9. Zebranie plenarne biskupów zakończyły uroczystości liturgiczne złotego jubileuszu kapłaństwa metropolity wrocławskiego abp. Mariana Gołębiewskiego. Msza św. jubileuszowa została odprawiona w katedrze wrocławskiej.

Na zakończenie roku szkolnego biskupi wyrażają wdzięczność rodzicom, nauczycielom, katechetom i duszpasterzom za trud kształcenia oraz wychowania dzieci i młodzieży. Błogosławią rolnikom na czas żniw, a pątnikom pielgrzymującym do Jasnogórskiej Pani polecają dobro Kościoła i narodu. Wszystkim życzą udanego wypoczynku w czasie wakacji.

Podpisali:
**Pasterze Kościoła katolickiego
w Polsce**

Wrocław, 23 czerwca 2012 r.

**APEL ZESPOŁU KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI
DS. APOSTOLSTWA TRZEŻWOŚCI O TRZEŻWOŚĆ
PODCZAS EURO 2012**

Kibicuj, nie pij!

Już tylko dni dzielą nas od wielkiego sportowego wydarzenia – Mistrzostw Europy w piłce nożnej 2012. Tysiące kibiców zgromadzą się na stadionach i w strefach kibica, by wspólnie przeżywać sportowe emocje. Miliony ludzi będą dopingować naszą drużynę przed telewizorami.

Wielu ludzi nie wyobraża sobie, że można cieszyć się sportem bez alkoholu. Skutecznie wykorzystują to producenci piwa, którzy już od wielu tygodni intensywnie wiążą swoje produkty z emocjami sportowymi, z poczuciem patriotyzmu i wspólnoty. Polska flaga i hymn nie powinny być traktowane jako narzędzia do promocji piwa. To działanie podstępne, niosące niebezpieczne konsekwencje, a jednocześnie obraźliwe.

Gdy człowiek nie potrafi odczuwać radości bez alkoholu, gdy nie może trzeźwo bawić się z innymi, gdy musi wzmacniać swoje emocje piwem, to poważne ostrzeżenie i znak wkraczania na drogę uzależnienia. To szczególne zagrożenie zwłaszcza w grupie młodych, wśród których dramatycznie wzrasta poziom spożywania alkoholu.

Dlatego prosimy wszystkich polskich kibiców, ludzi odpowiedzialnych za przebieg imprez sportowych, wszystkich ludzi dobrej woli: stwórzmy największy stadion trzeźwych, prawdziwie radosnych kibiców. Wspierajmy polską reprezentację i inne zespoły trzeźwym dopingiem. Pokażmy naszym gościom z całego świata, że jesteśmy ludźmi wolnymi, potrafiącymi się bawić, cieszyć, przeżywać zawody sportowe bez alkoholu. Pokażmy, że jesteśmy narodem ludzi trzeźwych, odpowiedzialnych za siebie, za bliźnich i za Ojczyznę. Pamiętajmy, że jako ludzie wierzący należymy do zwycięskiej drużyny Pana Jezusa, który jako jedyny daje nam prawdziwą wolność i szczęście.

Bp Tadeusz Bronakowski
*Przewodniczący Zespołu KEP
ds. Apostolstwa Trzeźwości*

Łomża, dnia 22 maja 2012 r.

OŚWIADCZENIE KOMISJI WYCHOWANIA KATOLICKIEGO

W dniu 30 maja 2012 r. odbyło się we Wrocławiu posiedzenie Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski, któremu przewodniczył bp Marek Mendyk.

1. Tematem posiedzenia była sprawa ujednoczenia praktyki przygotowania do Pierwszej Komunii św. i do sakramentu bierzmowania w diecezjach polskich oraz tematyka Drugiego Tygodnia Wychowania, który odbędzie się w dniach 16–22 września br. pod hasłem: „Wychowywać, ale jak?”

2. Komisja odniosła się do nowego rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych i podtrzymała stanowisko, że konieczne jest wyraźne przywrócenie zapisu sytuującego religię/etykę w ramowym planie nauczania.

3. W związku z pojawiającymi się w niektórych placówkach oświatowych żądaniami dyrekcji, by programy nauczania religii podlegały procedurze opiniowania na poziomie szkół, Komisja przypomina wyraźny zapis § 4 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach, że nauczanie religii odbywa się na podstawie programów opracowanych i zatwierdzonych przez właściwe władze Kościołów i innych związków wyznaniowych, i przedstawionych Ministrowi Edukacji Narodowej do wiadomości. Te same zasady stosuje się wobec podręczników do nauczania religii. Dlatego też katecheci mogą korzystać z programów i podręczników wskazanych przez miejscowe diecezje, a domaganie się jakichkolwiek opinii na temat programów i podręczników jest bezzasadne.

4. Komisja odniosła się do trwającej od kilku tygodni w mediach dyskusji na temat wieku przystępowania do pierwszej spowiedzi i Komunii św. Przypomniała stanowisko Kościoła wyrażone w KPK oraz wielu do-

kumentach posoborowych, że Pierwszą Komunię św. poprzedza pierwsza spowiedź wraz z rozgrzeszeniem.

Ks. Marek Korgul
sekretarz

53.

OŚWIADCZENIE PAPIESKIEGO STOWARZYSZENIA „POMOC KOŚCIOŁOWI W POTRZEBIE”

Solidarni z Ojcem Świętym Benedyktem XVI

Papieskie Stowarzyszenie Pomoc Kościołowi w Potrzebie w duchu wierności i jedności z Ojcem Świętym Benedyktem XVI zwraca się z gorącym apelem do wszystkich, którym na sercu leży dobro Kościoła o modlitwę. Podobnie jak to miało miejsce w 2009 r., kiedy to na naszą prośbę o modlitwę w intencji Następcy św. Piotra, odpowiedziało kilkanaście tysięcy osób, potwierdzając to deklaracją na piśmie.

Jest to może mało spektakularny i dzisiaj często niedoceniany „środek pomocy”, jaki posiada w swoim skarbcu Kościół. Benedykt XVI wielokrotnie wzywał do modlitwy za prześladowanych, słabych, ofiary kataklizmów i za wszystkich cierpiących. Dziś to on jest tym, który potrzebuje naszego wsparcia.

Odpowiadając na prośbę Ojca Świętego, „Pomoc Kościołowi w Potrzebie” podjęło, każdego 14 dnia miesiąca, modlitwę za prześladowanych (takie spotkania modlitewne odbywają się już w Warszawie, Krakowie i Gdańsku i planowane są w innych miastach).

Zwracamy się z gorącym apelem, aby 14 czerwca włączyć w intencje modlitewne Osobę Ojca Świętego.

Ks. Waldemar Cisło
*Dyrektor Sekcji Polskiej
Pomocy Kościołowi w Potrzebie*

BISKUP OPOLSKI

54.

UMOWA O PARTNERSTWIE POMIĘDZY DIECEZJĄ OPOLSKĄ A ARCHIDIECEZJĄ OŁOMUNIECKĄ SMLOUVA O PARTNERSTVÍ MEZI DIECÉZÍ OPOLSKOU A ARCIDIECÉZÍ OLOMOUCKOU

PREAMBUŁA

W Konstytucji dogmatycznej o Kościele Sobór Watykański II postanawia, że biskupi mają popierać wszelkie wysiłki, które są wspólne całemu Kościołowi, aby wzrastała wiara i aby światło pełnej prawdy jaśniało wszystkim ludziom (*Lumen gentium*, 23). Dekret o pasterskich zadaniach biskupów w Kościele głosi: „Jako prawowici następcy Apostołów i członkowie Kolegium biskupiego powinni biskupi być zawsze świadomi swej wzajemnej łączności i okazywać troskę o wszystkie Kościoły”. W myśl tej posługi biskupiej podejmujemy partnerską współpracę naszych diecezji.

PREAMBULE

Ve věroučné konstituci o církvi II. Vatikánský koncil uvádí, že biskupové mají podporovat každou činnost společnou celé Církvi, především aby vzrůstala víra a všem lidem vzešlo světlo plné pravdy (*Lumen gentium*, 23). Dekret o pastýřské službě biskupů v církvi říká: „Biskupové jako právoplatní nástupci apoštolů a členové biskupského sboru si mají být vždycky vědomí, že jsou mezi sebou spojeni, a projevovat starost o všechny církve”. Ve smyslu této společné biskupské služby proto přistupujeme k partnerské spolupráci našich diecézí.

§ 1

Mocą niniejszego aktu, Archidiecezja Ołomuniecka, znajdujaca się na terenie Republiki Czeskiej, erygowana w 1063 r. wznowieniem Diecezji Morawsko-Panonskiej z czasów św. Metodego, i Diecezja Opolska,

znajdująca się na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, erygowana 28 czerwca 1972 r., zawierają partnerstwo. Partnerstwo to jest zakorzenione w jednej wierze katolickiej, czerpie swoją inspirację ze wspólnej historii i wielokulturowości regionu śląsko-morawskiego. Położenie obu diecezji otwiera możliwość wykorzystania potencjału współpracy transgranicznej. Partnerstwo to zobowiązuje do rzeczywistej solidarności w realizowaniu wspólnych inicjatyw ewangelizacyjnych, duszpasterskich, charytatywnych, społecznych i kulturowych. Pierwszorzędnym jego celem jest wzajemne wspieranie i współpraca przy podejmowanych wspólnie działaniach. Współpraca polega przede wszystkim na spotkaniach osób oraz na wymianie doświadczeń i informacji.

Tímto aktem Arcidiecéze olomoucká, nacházející se na území České republiky, vzniklá r. 1063 obnovením Diecéze moravsko-panonské z dob sv. Metoděje, a Diecéze opolská, ležící nacházející se na území Polské republiky, založená 28. června 1972, uzavírají partnerství. Toto partnerství vychází ze společné katolické víry, čerpá svou inspiraci ze společné historie a multikulturality moravsko-slezské oblasti. Poloha obou diecézí nabízí možnost využití potenciálu přeshraniční spolupráce. Partnerství zavazuje ke vzájemné pomoci při realizaci společných evangelizačních, pastoračních, charitativních, společenských a kulturních aktivit. Jeho primárním cílem je vzájemná podpora a spolupráce v rámci společně realizovaných projektů. Spolupráce spočívá zejména v setkávání osob a výměně zkušeností a informací.

§ 2

W tym celu biskupi obu Kościołów lokalnych, arcybiskup ołomuniecki, metropolita morawski Jan Graubner i biskup opolski Andrzej Czaja, wyznaczają konkretne i kompetentne osoby do realizacji zadań wynikających z partnerstwa na różnych jego płaszczyznach. Dla procedowania aktualnych tematów biskupi mianują także liderów grup roboczych. Osoby te nie mogą ważnie podejmować żadnych działań bez uprzedniego pisemnego zlecenia aktualnego biskupa diecezjalnego.

Pro tento účel biskupové obou místních církví, Arcibiskup olomoucký, Metropolita moravský Jan Graubner a Biskup opolský Andrzej Czaja jmenují konkrétní kompetentní osoby pro realizaci úkolů vyplývajících

z partnerství v jeho různých rovinách. Pro provádění aktuálních úkolů biskupové jmenují také vedoucí příslušných pracovních skupin. Tyto osoby nemohou platně činit žádné úkony bez předchozího písemného pověření diecézního biskupa.

§ 3

Obydwe diecezje inicjują wspólne spotkania, podejmują współpracę w dziedzinie duszpasterstwa ogólnego oraz duszpasterstw specjalistycznych, realizują wymianę doświadczeń na płaszczyźnie naukowo-badawczej, podejmują wspólne inicjatywy wydawnicze i realizują wspólne projekty duszpasterskie, społeczne, kulturowe i charytatywne, a także promują nawiązywanie kontaktów pomiędzy parafiami, pomiędzy stowarzyszeniami, bractwami, grupami parafialnymi i ogólnodiecezjalnymi.

Obě diecéze iniciují společná setkání, budou spolupracovat v oblasti všeobecné pastorace i pastoračí kategoriálních, budou realizovat výměnu zkušeností v oblasti vědy a výzkumu, budou uskutečňovat společné vydavatelské aktivity a budou realizovat společné pastorační, společenské, kulturní a charitativní projekty. Diecéze rovněž budou podporovat navazování vzájemných kontaktů mezi farnostmi, sdruženími, bratrstvy a farními i celodiecezními skupinami.

§ 4

Partnerstwo niniejsze jest otwarte na współpracę z państwowymi i samorządowymi instytucjami oraz organizacjami w obydwóch krajach, które popierają cele tego partnerstwa. Każde poszerzenie zakresu niniejszego paragrafu domaga się zgody obydwu partnerów umowy.

Toto partnerství je otevřené spolupráci s orgány státní správy, samosprávy a veřejnoprávními institucemi i různými organizacemi v obou zemích, které podporují cíle tohoto partnerství. Každé rozšíření obsahu současného znění vyžaduje souhlas obou smluvních partnerů.

§ 5

Niniejsza umowa wchodzi w życie wraz z podpisaniem jej przez obydwu biskupów diecezjalnych. Mamy nadzieję, że partnerstwo to będzie umacniało jedność Kościoła, stawało się znakiem troski o nasze Kościoły

lokalne i będzie przykładem współżycia sąsiednich narodów oraz przyczyni się do tego, aby wspólna Europa mogła wzrastać w pokoju i sprawiedliwości.

Tato smlouva nabývá účinnosti podpisem obou diecézních biskupů. Věříme, že toto partnerství bude posilovat jednotu Církve, bude znamením péče o naše místní církve, bude příkladem soužití sousedních národů a přispěje k tomu, že společná Evropa se bude moci rozvíjet v pokoji a spravedlnosti.

Opole, dnia/dne 26 VI 2012 r.

† **Jan Graubner**
Arcibiskup Olomoucký
Metropolita Moravský

† **Andrzej Czaja**
Biskup Opolski

55.

KOMUNIKAT BISKUPA OPOLSKIEGO W SPRAWIE MARSZU DLA ŻYCIA I RODZINY

Drodzy Diecezjanie!

W tym roku w dniach od 30 maja do 3 czerwca 2012 r. w Mediolanie odbędzie się VII Światowe Spotkanie Rodzin. Temat przewodni „Rodzina: praca i święto” jest bardzo aktualny i bliski współczesnemu człowiekowi. Punktem kulminacyjnym tych szczególnych dni będzie spotkanie rodzin całego świata z Ojcem Świętym Benedyktem XVI.

Swoje poparcie dla wartości chrześcijańskich, dla rodziny, dla Ojca Świętego będziemy mogli wyrazić również w naszym kraju. W ponad 40 miastach Polski odbędą się Marsze dla Życia i Rodziny. Gorąco zachęcam do udziału w marszach organizowanych 3 czerwca także w naszej diecezji: w Opolu, Raciborzu i Kluczborku. Możemy w ten sposób dać piękne świadectwo, że jesteśmy ludźmi, którzy cieszą się życiem i kochają swoje rodziny.

Wszystkim rodzinom i angażującym się w dzieło uświęcania rodzin z serca błogosławię.

Wasz biskup
† Andrzej Czaja

Opole, dnia 23 maja 2012 r.

Powyższy komunikat Biskupa Opolskiego należy odczytać w niedzielę 27 maja br. podczas wszystkich Mszy św.

56.

POZDROWIENIE BISKUPA OPOLSKIEGO DLA UCZESTNIKÓW „NOCY KOŚCIOŁÓW 2012” W NYSIE

Dnia 1 czerwca 2012 r. wybrane parafie Nysy wzięły udział w pilotażowej opolskiej edycji Międzynarodowego Projektu „Noc Kościołów”, realizowanego przy współpracy z diecezjami Czech i Austrii. Projekt ma na celu udostępnienie wiernym w godzinach wieczornych świątyni jako przestrzeni sakralnej, kulturalnej i architektonicznej.

Drodzy Duszpasterze i Wierni nyskich parafii, biorących udział w projekcie „Noc kościołów 2012”!

Dzieląc radość z duszpasterskiej współpracy między naszą diecezją a diecezjami Czech, Słowacji i Austrii, kieruję słowo pozdrowienia i moje pasterskie błogosławię wszystkim, którzy 1 czerwca wieczorem odwiedzą pięć kościołów miasta Nysy, realizujących międzynarodowy projekt „Noc kościołów 2012”.

Towarzyszy mu w tym roku motto pochodzące z 1 Listu do Tesaloniczan: „Nie jesteśmy synami nocy ani ciemności”. Święty Paweł przypominając w tych słowach o nadejściu dnia ostatecznego, wzywa nas do nieustannego czuwania i zachęca, byśmy „odziani w pancerz wiary i miłości oraz hełm nadziei zbawienia” jako synowie światłości a nie „nocy i ciemności”, oczekiwali przyjscia naszego Zbawiciela, Jezusa Chrystusa.

Drodzy Siostry i Bracia! Życzę Wam, aby to wyjątkowe nocne nawiedzenie kościołów, wspólna modlitwa, rozważanie słowa Bożego i udział

w koncertach pomogły odnowić Waszą osobistą więź z Bogiem i doświadczyć Kościoła jako wspólnoty ludzi obdarowanych udziałem w życiu Bożym. Ufam, że wspólne trwanie przed Panem „we dnie i w nocy” posłuży duchowemu dobru mieszkańców Nysy i całego Kościoła opolskiego.

Szczęść Wam Boże!

Wasz biskup

† **Andrzej Czaja**

Opole, dnia 30 maja 2012 r.

Powyższe Pozdrowienie należy odczytać w poszczególnych kościołach na początku obchodów „Nocy kościołów 2112”.

57.

**HOMILIA BISKUPA GLIWICKIEGO JANA KOPCA
PODCZAS MSZY ŚW. Z OKAZJI 80. ROCZNICY URODZIN
BISKUPA JANA BAGIŃSKIEGO – „W DNIU, W KTÓRYM
CIĘ WOŁAM, SZYBKO MNIE WYŚLUCHAJ” (PS 102,3)**

Dnia 31 maja 2012 r. w kościele seminaryjno-akademickim w Opolu została odprawiona dziękczynna Msza św. z okazji 80. urodzin bpa Jana Bagińskiego, której przewodniczył abp Alfons Nossol. Wraz z Jubilatem koncelebrowali również: abp Damian Zimoń, bp Jan Kopiec, bp Gerard Kusz, bp Andrzej Czaja, bp Paweł Stobrawa, a także licznie zgromadzeni kapłani na czele z 25 neoprezbiterami, dla których była to Msza św. prymicyjna w seminaryjnej wspólnotcie.

Bardzo Drogi Biskupie Janie, Jubilacie i Solenizancie, Współbracia w Biskupstwie, z pasterzem Kościoła Opolskiego, biskupem Andrzejem, Współbracia w kapłaństwie i przyjaźni braterskiej, szczególnie Drodzy Neoprezbiterzy, Drodzy Alumnii!

Biskupie Janie – otaczamy Cię dzisiaj bardzo serdecznie w znaku Twojej osobistej radości i satysfakcji: w dzień Twoich 80. urodzin. Wszyscy obliczamy czas, dany nam przez Stwórcę, by indywidualna nić, bio-

rażąc swe aktywne łączenie drogi życia od pierwszego oddechu na ziemi, włączała się w dzieje całego otoczenia i środowiska, któremu zawdzięcza się każdy kolejny krok na drodze do dojrzenia i samodzielności. Dziś akurat przypada ostatni dzień maja, w dodatku w ramach reformy liturgicznej po Soborze Watykańskim II obchodzimy święto Nawiedzenia NMP, kiedyś wpisane w dzień 2 lipca. Zwykle podsumowujemy bardzo podniosłe miniony miesiąc maryjny. Charyzmat więc naszej Matki staje się centralnym punktem naszego uroczystego i odświętnego zamyślenia. Na drodze wiary to czynimy.

Z charyzmatu Maryi wszystko się bierze. I *fiat* w Nazarecie, i wybranie się w góry do Elżbiety, która doczekała się widzialnego błogosławieństwa Bożego, i odwaga pod krzyżem, by usłyszeć: „oto Twój syn!” (J 19,26). Ten porządek objawia się też w każdym z nas. A zwłaszcza w biskupim świadczeniu – niezależnie od dnia, w którym wspominamy wdzięcznie nasze narodzenie. Zawsze!

Fiat nieodzowne jest w każdej okoliczności naszego życia – „oto idę, Panie, drogą, którą mnie wprowadziłeś w świat”. Pozwala rozpoznawać zadania – w radościach i smutkach. Zbieramy ich wiele, a nie brakuje ich też w biskupim posługiwaniu. Bo życie wypowiada się najpiękniej i w całej pełni, gdy jest dla drugich. I nawet nie zauważamy owej niewidzialnej granicy, gdy nasze życie, nasze doświadczenia, nawet formy zaangażowania przestają być wewnętrzną domeną, a stają się wartością powszechną, którą trzeba ukazać i o niej opowiedzieć. Nieraz ma to wymiar takiej serdecznej radości, jak musiało się odczuwać w Ain-Karem owego pamiętnego dnia, że nawet natchniony autor to zanotował dla naszej pamięci. „Oto skoro głos Twego pozdrowienia zabrzmiał w moich uszach, poruszyło się Dzieciątko w łonie moim” (Łk 1,44). Niby to zwykła uwaga rozradowanej Niewiasty, a jednak wyraźnie wyczuwamy, że to w tym momencie zapowiadana została nowa era w dziejach człowieka! Nie jest już się dla siebie, ale dla dobra i zbawienia wszystkich ludzi. Umiejętność dzielenia się najwyższą wartością na ziemi, jaką jest życie, stanowi jakby kamień milowy wszelkich ruchów, jakie wykonujemy.

„Maryja wybrała się”. Ze swego Nazaretu. Z zapalem, bo obdarowana. Niosła w sobie to, czym obfitowała, dzięki włączeniu się w bogactwo, ukazane przez Stwórcę w kolejnych pokoleniach. Takie bogactwo Nazaretu każdy z nas posiada w sobie. Dla biskupa Jana stanowi je ziemia wołyńska, wioska Kamionka, w parafii Niewirków. Obfitowanie w spuściznę czasów,

które tworzyły świadomość rodziny, pokrewieństwa, wspólnoty miejscowości. Obecność i współgranie różnych języków, różnorodnych sposobów opisywania swojej tożsamości: Polacy, Ukraińcy, Niemcy, żydzi! To odkrywanie ludzi, ludzkich losów i krystalizowanie swojej drogi życia. Określenie też swego miejsca na ziemi. Otoczenie też dumą ze swych korzeni. I dojrzewanie do odpowiedzialnego obfitowania. Tak, jakbyśmy komentowali owo śpieszne udanie się Maryi w góry, do swej krewnej, Elżbiety!

Dojrzewanie przez wypędzenie z ojczyzny, przez poniewierkę roku 1944, 1945... To wejście w nowy świat, w którym trzeba było wykuwać własne miejsce – szkoła, matura, decyzja o wyborze drogi seminaryjnej. Swoiste zachwycenie się służbą dla człowieka. Każdy, kto uczciwie wybiera stan i drogę kapłańską, musi mieć w sobie coś z altruisty, zakotwiczenie w chęci dzielenia się tym, co sam otrzymał. A tak było z Maryją – wysławiać radość i powiedzieć sobie głośno, że „odtąd błogosławioną mnie nazywać będą” (Łk 1,48). I chociaż przyjdzie czas dochodzenia do zrozumienia – zróbcie wszystko, cokolwiek Syn wam powie, i chociaż będzie obecne zadumanie nad pytaniami, które życie przynosi, i chociaż przyjdzie moment na Golgocie – trwanie w dzieleniu się: „Oto Syn Twój” (J 19,26). Bo dla serca dojrzałego nie może być inaczej; trzeba gdzieś wyrzucić z siebie, powiedzieć to głośno, że mam w rękę Dobrą Nowinę, że mam świadomość: „a skądże mi to?” Bo na dnie tej postawy zawsze drzemie postawiony zachwyt: kto nam pójdzie? Kto powie człowiekowi – w każdej epoce – że jest wielki, ogarnięty wspólnotą losów i przeznaczenia, że jest kochany, że chcemy jego dobra? Kto to powie? Tylko człowiek sam obfitujący w dary, które otrzymał i dzieli się nimi! Jednakże bez opieki Najwyższego Pana tego nie wypełnimy.

Wszyscy dziś tu zgromadzeni daliśmy się unieść zaproszeniem do oglądania wielkich dzieł Bożych. Zdecydowana większość z nas – poza uprzywilejowanymi z racji młodości – noszą różnorodne nici, wiążące z dzisiejszym Jubilatem. Bo wypełnianie misji pójścia od Pana wypełnia już 56 lat, gdy przez włożenie rąk biskupa Zdzisława Golińskiego w katedrze opolskiej w niedzielę dnia 17 czerwca 1956 r. stał się głosicielem radości Pańskiej. Jako wikariusz w Pyskowicach i Nowej Wsi Królewskiej, przez 17 lat w Wyższym Seminarium Duchownym jako prefekt i wicerektor, dalej przez 9 lat jako proboszcz w Kluczborku i od 27 lat w posłudze biskupa pomocniczego opolskiego i od trzech lat zażywającego mądrze i roztropnie daru nieskrępowania w dzieleniu się dobrem. Miałem od Bo-

ga dane długie już bycie w bliskości biskupa Jana, dzisiejszego Jubilata. Od 1965 r., od przekroczenia bramy seminarium w Nysie, gdy radość może jeszcze nie była ujawniona w pełnej ekspresji względem moderatora i wymagającego przełożonego, potem na różnych etapach diecezjalnego życia, wreszcie od stycznia 1993 r. bardzo blisko – w posłudze, ale i bliskości miejsca zamieszkania przy ul. Grunwaldzkiej. Na dłużej, niż tylko radość Maryi u Elżbiety. Uczylem się wiele od biskupa Jana, z którym wiązała nas wspólnota losów biskupów pomocniczych pod rządami abpa Alfonsa. Za to jestem wdzięczny i dziś dziękuję wobec wszystkich tutaj zgromadzonych, że miałem takiego doświadczonego i niezwykle dyskretnego przewodnika w posłudze i w trwaniu. Dziś przybyłem już z Gliwic, z innego odcinka odpowiedzialności w Kościele Świętym, ale tym serdeczniej, by z racji tego wspaniałego dnia podziękować i wyrazić uznanie za wszystko, co otrzymałem.

Życzenia będą jeszcze wypowiedziane obficie, więc ja tylko – korzystając z przywileju bycia przy głosie – pokornie proszę naszego Pana, by pomagał nadal cieszyć się możliwością dzielenia się radosną nowiną, że Bóg jest i że nas kocha, a my jesteśmy tego świadkami. Amen.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

I. Opracowania

BP JAN KOPIEC

DIECEZJA OPOLSKA*

Diecezja opolska to młoda struktura diecezjalna; poprzedzona była istniejącą na mocy decyzji kard. Augusta Hlonda z 1945 roku administracją apostolską z siedzibą w Opolu, od 1967 roku z mianowanym

* Tekst pochodzi z: J. KOPIEC, *Diecezja opolska*, w: A. MAZUREK (red.), *Progrediamur oportet in spe. 20-lecie bulli Jana Pawła II „Totus Tuus Poloniae populus”*, Warszawa 2012, s. 221–225.

przez Stolicę Apostolską administratorem apostolskim *ad nutum Sanctae Sedis*, a jako pełnoprawna diecezja ustanowiona została przez papieża Pawła VI na mocy bulli *Episcoporum Poloniae coetus* z 28 czerwca 1972 roku i włączona do nowo ustanowionej metropolii wrocławskiej. Rok 1992 zastał diecezję opolską w nurcie szybkich zmian, rozpoczętych zaraz po zakończeniu II wojny światowej, w rzeczywistości całego kraju. Ten specyficzny klimat czasów drugiej połowy XX wieku tworzył ramy posługiwania Kościoła także na ziemi opolskiej.

By zrozumieć aktualny stan i sytuację Kościoła w diecezji opolskiej, wyjść trzeba od ważnego przypomnienia. Śląsk Opolski od zarania był częścią rozległej diecezji wrocławskiej, powołanej do życia w 1000 roku – w czasie pamiętnego spotkania cesarza Ottona III z Bolesławem Chrobrym. Dzielił wraz z całą śląską diecezją wszystkie pomyślne i trudne momenty dziejowe, jak chociażby zmiany przynależności państwowej. W X wieku należał jeszcze do Czech, od ok. 985 roku włączony został do polskiego państwa Piastów, od 1335 roku do Królestwa Czeskiego, które od 1526 roku rządzone było przez Habsburgów. W 1742 roku Śląsk (poza drobnymi enklawami) zajęły Prusy, a w 1871 roku Śląsk znalazł się w Zjednoczonym Cesarstwie Niemieckim. Po I wojnie światowej, w 1922 roku wschodni skrawek z Katowicami włączony został do odrodzonej Polski, a w 1945 roku cała kraina weszła w skład państwa polskiego. W ślad za zmianami politycznymi następowały w ciągu wielowiekowego procesu dziejowego przemieszczenia ludnościowe, w wyniku których ukształtował się zróżnicowany charakter Dolnego Śląska, o przewadze elementu niemieckiego, zaś Górnego Śląska – o przewadze żywiołu polskiego. Także oblicze wyznaniowe dawnej diecezji wrocławskiej skrytykowały się w ciągu ostatnich wieków: na Dolnym Śląsku ugruntował się protestantyzm, na Górnym Śląsku przeważał katolicyzm. Nietrudno dostrzec, że w wyniku tych przytoczonych elementów Śląsk Opolski przetrwał w swym pierwotnym charakterze, jedynie pomnażając doświadczenia, przejęte z minionych epok. Zrozumieć też łatwo, jak to środowisko oddziaływało poprzez wieki na żywotność wiary i podejmowanych zadań w ramach Kościoła. Pod patronatem Kościoła katolickiego, dzięki zaangażowaniu wielu księży, m.in. Józefa Szafranka i Norberta Bonczyka z Bytomia, w szeroko rozumianą pracę pastoralną, powstawały nowe kościoły, tworzone były nowe parafie, w których funkcjonowały liczne związki ludzi świeckich, chóry i teatry kościelne, biblioteki parafialne,

przy tym troskliwie pielęgnowano i broniono języka polskiego, podtrzymywano też tradycje i dawne zwyczaje, rozwijał się ruch pielgrzymkowy do lokalnych sanktuariów, głównie na Górę Świętej Anny i do Piekar, ale też do Trzebnicy, Czernej i na Jasną Górę¹.

Wyodrębnienie z rozległej diecezji wrocławskiej przez prymasa kard. Augusta Hlonda decyzją z 15 sierpnia 1945 roku nowej jednostki kościelnej, zwanej Administracją Apostolską Śląska Opolskiego, oznaczało całkowitą zmianę w życiu wierzących mieszkańców tej krainy². Nowa administracja obejmowała 9713 km² powierzchni, a jej granice pokrywały się z politycznym terytorium dawnej rejencji opolskiej, utworzonej jeszcze w 1816 roku. Terytorium to znalazło się w województwie śląsko-dąbrowskim z siedzibą w Katowicach, a odrębne województwo opolskie powołano w 1950 roku. Pierwszym administratorem w Opolu został mianowany przez prymasa ks. Bolesław Kominek, kapłan diecezji katowickiej, późniejszy arcybiskup wrocławski i kardynał³. Pod koniec 1945 roku administrację w Opolu zamieszkiwało ok. 1 100 000 obywateli, z tego blisko 85% stanowili katolicy. Parafii było łącznie 428 (396 z dawnej archidiecezji wrocławskiej oraz 32 z ołomunieckiej – w rejonie Głubczyc, Kietrza i Branic). W warunkach powojennej odbudowy Kościoła katolicki rozpoczął swe posłannictwo nie tylko w nowej rzeczywistości państwowej, w dodatku pod ostrzałem politycznej konfrontacji z państwem komunistycznym, ale nade wszystko zaistniały odmienne warunki, w których w swoisty sposób należało uporządkować stan

¹ Krótki zarys dziejów diecezji opolskiej przedstawia J. KOPIEC, *Dzieje Kościoła na Śląsku Opolskim*, Opole 1991; dla zrozumienia procesów zachodzących w XIX i XX wieku przydatne są: J. MYSZOR, *Duszpasterstwo parafialne na Górnym Śląsku w latach 1821–1914*, Katowice 1991; R. BIGDON, *Religijność mieszkańców Bytomia w dobie industrializacji*, Opole 2004.

² Z. KOWALSKI, *Powrót Śląska Opolskiego do Polski*, Opole 1988; P. MADAJCZYK, *Przyłączenie Śląska Opolskiego do Polski 1945–1948*, Warszawa 1996; A. HANICH, *Czas przełomu. Kościół katolicki na Śląsku Opolskim w latach 1945–1946*, Opole 2008; kościelne dzieje powojenne omawia K. DOŁA, *Kościół katolicki na Opolszczyźnie 1945–1965*, „Nasza Przeszłość” 22 (1965), s. 69–100; J. KOPIEC, *Kościół katolicki na Śląsku Opolskim w totalitarnym państwie (1945–1989)*, w: M. WORBS (red.), *Kościół opolski w PRL. Wykłady otwarte zorganizowane w okresie Wielkiego Postu 2007*, Opole 2007, s. 17–104.

³ J. KOPIEC, *Pobył i rola ks. Bolesława Kominka w Opolu w latach 1945–1951*, w: J. BROM, J. ŚLIWIÓK (red.), *Ksiądz kardynał Bolesław Kominek – twórca chrześcijańskich struktur życia społecznego. W 80-lecie powstania diecezji katowickiej*, Katowice 2005, s. 9–17.

prawny i materialny oraz wykorzystać dostępne możliwości aktywnej działalności. Zerwanie obowiązującego od 1925 roku konkordatu ze Stolicą Apostolską i nienawiązanie stosunków dyplomatycznych z Watykanem oznaczało jednak istotne ograniczenia w pracy Kościoła także na Śląsku Opolskim.

Przed wszystkim na tym terenie dość skomplikowany okazał się problem ludnościowy. W odróżnieniu od innych rejonów ziem zachodnich i północnych, akurat na Śląsku Opolskim procesy te przebiegały nieco odmiennie. W przededniu wojny na naszym terenie było około 700 000 osób pochodzenia niemieckiego, które w obawie przed przewidywanymi skutkami nadciągającego frontu w znacznym stopniu (ok. 300 000) uciekły na Zachód pod naporem armii czerwonej, ale też zostały wysiedlone na mocy traktatu poczdamskiego; akcja wysiedlania trwała zasadniczo do końca 1947 roku, a w sierpniu 1946 roku ludności niemieckiej było już tylko 30 000. Jednakże pamiętać trzeba, że na naszym terenie przeprowadzono też akcję weryfikacji narodowościowej, którą w zasadzie zakończono pod koniec 1946 roku, ale praktycznie, ze względu na powracających z zagranicy, trwała niemal do początku 1950 roku. Ogółem weryfikację na całym Górnym Śląsku uzyskało ok. 850 000 osób miejscowego pochodzenia i tym sposobem nie zostały one objęte przymusowym wysiedleniem do Niemiec⁴. Dzięki temu można było na tym terytorium zachować podstawową łączność z dawnymi czasami. Na miejsce ludności wysiedlonej przybyła ludność ze wschodnich terenów, która w grudniu 1950 roku liczyła ok. 260 000 oraz ponad 320 000 przesiedleńców z Polski centralnej, nadto ok. 60 000 reemigrantów, głównie z Francji, Belgii i Niemiec⁵. W zwartej masie ludność przybyła ze wschodnich rubieży osiedliła się w dekanatach południowych i zachodnich administracji opolskiej (Grodków, Otmuchów, Paczków, Nysa, Głubczyce, Branice) na miejsce ludności niemieckiej, wysiedlonej do Niemiec. Ważne było dla posługi Kościoła, że większość instytucji, w postaci parafii, ko-

⁴ J. MISZTAŁ, *Weryfikacja narodowościowa na Śląsku Opolskim 1945–1980*, Opole 1984.

⁵ Skomplikowany obraz stosunków demograficznych tego okresu analizuje M. LIS, *Ludność rodzima na Śląsku Opolskim po II wojnie światowej (1945–1993)*, Opole 1993; B. LINEK, „Odniemczanie” województwa śląskiego w latach 1945–1950 (w świetle materiałów wojewódzkich), Opole 1997; M. KALCZYŃSKA (red.), *Kresowianie na Śląsku Opolskim*, Opole 2011.

ściołów, kaplic, plebanii, nawet klasztorów i domów zakonnych, w nowej rzeczywistości mogła kontynuować swoje posłannictwo. Nowa administracja szybko doprowadziła do powołania Kurii Administracji Apostolskiej, uruchomiono diecezjalne Wydawnictwo i Drukarnię Świętego Krzyża, erygowane zostało w 1949 roku Wyższe Seminarium Duchowne⁶, a w sierpniu 1951 roku Sąd Duchowny. Ważniejszym zabiegiem całej wspólnoty było cierpliwe uwrażliwianie poszczególnych grup ludnościowych na potrzebę wzajemnego zrozumienia i podejmowania wspólnych zadań dla dobra wszystkich bez wyjątku mieszkańców. Nie było to zjawisko marginalne, bowiem napięcia po każdej ze stron tworzyły się mimochodem. Bolesne przeżycia wojenne i poczucie krzywdy, doznanej tak dojmująco, często dawały o sobie znać. Wysiłki jednak, zwłaszcza w pierwszym okresie, by zmierzać do poszukiwania najbardziej optymalnego rozwiązania, czyli stopniowej integracji całego społeczeństwa, dawały spodziewane efekty, chociaż może ich skala była uznawana za niewystarczającą. Chodziło o wzajemne zbliżenie i skuteczne usuwanie uprzedzeń, nawet stopniowo doprowadzając do zawierania małżeństw między przedstawicielami różnych grup. Patrząc bardziej dalekowzrocznie, rysowały się bardziej dojrzałe perspektywy, chociażby ubogacania się kulturowo; obok starych, śląskich zwyczajów, przyjmowanie nowych i adaptowanie ich do nowych warunków. Rozumiemy przez to całą gamę zachowań z dziedziny liturgii, pieśni, obrzędów itp. Pod tym względem Kościół włączył się bardzo energicznie w tworzenie nowych, sprzyjających warunków dla pokojowej egzystencji.

Warto podkreślić, że nowy teren był bardzo zróżnicowany także pod względem naturalnym i społecznym. Oprócz terenów rolniczych Śląska Opolskiego, w jego skład wchodziły miasta z Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, jak Bytom, Zabrze, Gliwice, także Pyskowice, Toszek i in. Stwarzało to dość oczywiste problemy, gdyż zarówno struktura demograficzna, jak i zawodowa zdecydowanie różniła się i wymagało to od kolejnych rządców diecezji, jak i duchowieństwa wraz z wiernymi wielkiej elastyczności i otwartości. Ujawniały się także różnice w profilu duszpasterskim tej jednej diecezji. Dotkliwie dawał o sobie znać niedostatek kościołów, co uruchomiło znaczący wysiłek Kościoła, zwłaszcza po 1956 roku.

⁶ K. DOLA, J. WALOSZEK (red.), *Wyższe Seminarium Duchowne w Nysie – Opolu 1949–1999. Księga jubileuszowa*, Opole 2000.

Nie zachwiały tego procesu nawet najtrudniejsze lata 1951–1956, gdy po usunięciu ks. Bolesława Kominka i narzuceniu przez władze państwowe nowych rządców na tzw. ziemiach zachodnich i północnych w Opolu rządy kościelne objął ks. Emil Kobierzycki. Ingerencje władzy państwowej były bardzo dojmujące, a najboleśniejszym pociągnięciem było usunięcie w 1954 roku 20 kapłanów miejscowego pochodzenia z terenu Śląska Opolskiego oraz zamknięcie 169 domów zakonnych żeńskich i wysiedlenie 687 sióstr w ramach akcji X2. Kontynuację pozytywnej pracy mógł dopiero podjąć bp Franciszek Jop, który objął rządy w Opolu w grudniu 1956 roku. Rozwinął duszpasterstwo parafialne i specjalistyczne, ugruntował struktury diecezjalne; za jego pasterzowania wybudowano 20 nowych kościołów. Gdy więc w 1972 roku utworzona została diecezja opolska, a biskup F. Jop został pierwszym biskupem nowej diecezji, posiadała ona właściwie wszystko, co jest niezbędne w każdym Kościele partykularnym. Po śmierci F. Jopa rządy w sierpniu 1977 roku objął bp Alfons Nossol. Dzięki bardziej sprzyjającym okolicznościom, wytworzonym w czasie zmian ustrojowych w państwie w latach 1980–1981 i kontynuowanych później, aż do wydania ustawy o stosunku PRL do Kościoła w 1989 roku, można było wiele kwestii otwarcie realizować. Chodziło o cały zakres swobody w budowaniu kościołów, tworzeniu nowych parafii, odzyskiwania własności kościelnej, zagrabionej przez totalitarne rządy (tam, gdzie to było możliwe), także o dostęp do mediów i możliwość tworzenia własnych, kościelnych; ważną dziedziną było także kształcenie kapłanów w seminariach duchownych. Ten proces wszedł w całość kształtu regulacji po 1989 roku. Ten bogaty czas zaowocował stopniową budową wielu kościołów, powstaniem parafii, utworzeniem Diecezjalnego Instytutu Teologiczno-Pastoralnego jako filii Wydziału Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, powołaniem Muzeum i Archiwum Diecezjalnego, urządzeniem Diecezjalnego Domu Księży Emerytów, uformowaniem Klubu Inteligencji Katolickiej z „Tygodniami Kultury Chrześcijańskiej”⁷; także 30 księży, tzw. *fidei donum*, mogło wyjechać na misje zagraniczne (Togo, Peru, Mauritius, Puerto Rico). 21 czerwca 1983 roku na Ziemi Opolskiej gościł Ojciec Święty Jan Paweł II i na Górze Świętej Anny koronował wówczas obraz Matki Bożej Opolskiej z katedry w Opolu. Po zmianach 1989 roku

⁷ K. DUDA, *Dwudziestopięcioletnie Klubu Inteligencji Katolickiej w Opolu*, Opole 2006.

i uzyskaniu przez Kościół katolicki w Polsce statusu prawnego, rozpoczęły się znaczące innowacje, związane np. z reaktywowaniem *Caritas*, powstawaniem stacji opieki *Caritas* z myślą o chorych w domach; do szkół państwowych wróciło nauczanie religii; trwałe miejsce w diecezji znalazło duszpasterstwo niemieckojęzyczne⁸. W 1991 roku diecezja liczyła 491 parafii w 46 dekanatach; w katechezie w szkołach zatrudnionych było w pierwszym roku (1990/1991) 690 osób – księży, siostr zakonnych oraz osób świeckich.

W takim momencie dziejowym nadeszła przełomowa decyzja Ojca Świętego Jana Pawła II o reorganizacji struktury organizacyjnej Kościoła w Polsce. Dla diecezji opolskiej zmiany były daleko idące. Przede wszystkim znalazła się w nowej metropolii – katowickiej, wówczas erygowanej, wraz z nową diecezją gliwicką. Na rzecz tej nowej diecezji przeszło z opolskiej 90 parafii (8 dekanatów); nadto 15 parafii (1 dekanat) przypadło też nowej diecezji kaliskiej. W ślad za zmianami terytorialnymi zmniejszyła się też liczba ludności, która w końcu 1992 roku wynosiła ok. 860 000 wiernych. Po zmianach terytorialnych diecezja opolska zajmuje teren 8033 km², liczyła 389 parafii, zgrupowanych w 36 dekanatach, w których posługiwało łącznie 692 księży diecezjalnych i 130 zakonnych; łącznie na terenie diecezji było 165 zakonników i 755 siostr zakonnych. Ważne też, że po reorganizacji w diecezji opolskiej znalazło się bardzo dużo parafii małych, np. na 389 parafii aż 147 liczyło poniżej 1000 wiernych. Ponieważ – jak dotychczas – diecezja posiada dość znaczną liczbę księży, to mogą one być obsadzone, ale w przyszłości pojawią się problemy.

Po przejściu terenów Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego do diecezji gliwickiej, diecezja opolska posiada charakter przeważająco rolniczy, a przemysł koncentruje się w największych miastach: Opole, Nysa, Racibórz i Kędzierzyn-Koźle. Jak w całej Polsce – dotkliwie odbija się na sytuacji społecznej brak pracy i wyjazdy zagraniczne, i to nie tylko do Niemiec. W skali województwa opolskiego – którego zasięg nie pokrywa

⁸ Nie obywało się bez napięć w tym względzie, co podejmują m.in.: D. BERLIŃSKA, *Mniejszość niemiecka na Śląsku Opolskim w poszukiwaniu tożsamości*, Opole 1999; K. DOLA, *Katolicy narodowości niemieckiej na Śląsku po 1945 roku*, w: M. HIRSCHFELD, M. TRAUTMANN (red.), *Dziedzictwo i posłannictwo śląskiego Kościoła – 1000 lat diecezji wrocławskiej*, Dülmen – Piechowice 2001, s. 338–357 (tekst równoległe w języku polskim i niemieckim).

się z przynależnością diecezjalną – w 2009 roku na 1 100 000 mieszkańców aż ok. 230 000 przebywało za granicą w związku z pracą zawodową. Nie trzeba podnosić stwierdzenia, jak negatywnie ta sytuacja odbija się na stabilizacji życia rodzinnego naszych wiernych⁹. Nie zmieniła się natomiast zasadniczo sytuacja pastoralna pod względem utożsamiania się z Kościołem. W dalszym ciągu kontynuowano wszystkie wcześniej już podejmowane inicjatywy. Bp A. Nossol po 1992 roku utworzył 11 parafii, poświęcił 28 nowych kościołów, z których większość zaczęto budować już po reorganizacji. W 1994 roku mogło rozpocząć swoją posługę w służbie wiary i Kościoła diecezjalne radio, które uzyskało koncesję Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, nazwane najpierw „Radio Góra Świętej Anny” i od 15 kwietnia 1995 roku rozpoczęło nadawanie programu¹⁰.

Niezwykle pomyślną okolicznością dla Śląska Opolskiego stało się powołanie decyzją Sejmu RP 10 marca 1994 roku państwowego Uniwersytetu Opolskiego z Wydziałem Teologicznym. Była to pierwsza uczelnia państwowa w Polsce z wydziałem teologicznym, co stało się znaczącym krokiem normalizacji stosunków ustrojowych i społecznych w kraju. Do powstania uniwersytetu walenie przyczynił się bp A. Nossol i zauważalne otwarcie strony kościelnej, z życzliwością Ojca Świętego Jana Pawła II dla całej inicjatywy na czele. W skład utworzonego wydziału zostało włączone pod względem systemu kształcenia akademickiego Wyższe Seminarium Duchowne, które w 1997 roku zostało przeniesione do Opola i pod względem statusu prawnego zachowało całkowitą odrębność. Warto dodać, że Wyższe Seminarium Duchowne w Opolu kształci także alumnow dla diecezji gliwickiej.

Rozpoczęta w 1989 roku akcja wprowadzania duszpasterstwa w języku niemieckim, dla Niemców zamieszkujących Śląsk Opolski, ustabilizowała się bez większych tarć. Pozostawiając wybór języka niemieckiego w konkretnej rzeczywistości liturgicznej poszczególnych parafii, można dziś stwierdzić, że nabożeństwa takie sprawowane są w ok. 200 parafiach, czyli w połowie parafii w diecezji, w miarę regularnie, co nie oznacza cotygodniowej celebry; niekiedy ludności wystarczy raz na dwa tygodnie

⁹ Bardzo interesujące wyniki badań przedstawiają K. GLOMBIK, P. MORCINIEC (red.), *Wyjazdy zarobkowe: szansa czy zagrożenie? Perspektywa społeczno-moralna*, Opole 2005.

¹⁰ A. HANICH, *Radio diecezji opolskiej na tle mediów katolickich w Polsce w latach 1989–2002*, Opole 2002.

czy raz w miesiącu. Jest rzeczą oczywistą, że obecność niemieckojęzycznego duszpasterstwa włączone jest integralnie w działalność Towarzystwa Kulturalnego Niemców w Polsce, zagwarantowaną decyzją Sejmu RP w 1991 roku. By nie pozostawiać tej dziedziny życia diecezjalnego wyłącznie w sferze emocji należy podkreślić, że stanowi ona znaczące *specificum* Kościoła na Śląsku Opolskim, stając się ważnym pomostem do wspólnej Europy.

Długo pielęgnowanym w sercu biskupa – od 1999 roku arcybiskupa – A. Nossola była myśl o przeprowadzeniu I Synodu Diecezji Opolskiej. Stabilizacja życia narodowego, społecznego i kościelnego na Śląsku Opolskim po 1945 roku wymagała przyjrzeniu się wszystkim płaszczyznom tej rzeczywistości z dużym zaangażowaniem. Z upływem czasu wiele kwestii obecnych w dawnej archidiecezji wrocławskiej stało się nieaktualnych, np. rozwinięte życie związkowe i brackie, odmienna struktura materialnego utrzymania parafii i kapłanów, także schemat pobożności w odniesieniu do wielu nabożeństw. Na ich miejsce weszły bogate przejawy, biorące swe źródło w innych doświadczeniach – ziem wschodnich i centralnych Rzeczypospolitej; to głównie inspiracje w dziedzinie zwyczajów religijnych, jak nabożeństwo „Gorzkie żale”, zwyczaj łamania się opłatkiem i jajkiem wielkanocnym, rozbudowany kult maryjny związany często z przywiezionymi z Kresów obrazami czią słynącymi, nowe kierunki pielgrzymowania, np. do Kalwarii Zebrzydowskiej i Paławskiej, poza Jasną Górą do Gidel, Niepokalanowa i in. Nadto Kościół katolicki, który przeszedł swój trudny etap w okresie totalitaryzmu socjalistycznego, stanął przed nowymi wyzwaniami. Na pewno należało na nowo przyglądać się duchowi uchwał Soboru Watykańskiego II, z jego impulsami do przeorientowania pracy Kościoła, także partykularnego, w kierunku kolegialności; niebagatelne znaczenie miały wskazania z zakresu ekumenizmu, co zawsze będzie swoistym wyzwaniem z uwagi na obecność wiernych z innych wspólnot także na naszym terenie – to przede wszystkim wyznawcy Kościoła ewangelicko-augsburskiego w liczbie ok. 3000 osób. Ciągłe otwartym tematem – nie tylko w diecezji opolskiej – jest płaszczyzna większego zaangażowania laikatu do wielu zadań, które w Kościele mają swoje stałe miejsce. Widać wyraźnie, że synod mógłby wiele z tych spraw podnieść i próbować je zdefiniować w całokształcie życia diecezji opolskiej. Diecezja, w miarę jednolita pod względem ludnościowym i społecznym, stanowiła rzeczywiście forum jak najbar-

dziej optymalne dla przeprowadzenia tak ważnego dzieła. Kiedy biskup opolski A. Nossol był już przekonany do decyzji o zwołaniu I Synodu Diecezji Opolskiej, rozpoczęły się przygotowania, które trwały prawie rok przed oficjalnym otwarciem prac w 2001 roku. Zachętą do diecezjan był również list pasterski, apelujący zwłaszcza o modlitewne czuwanie dla sprawnego przeprowadzenia Synodu. Został on uroczyście otwarty w Poniedziałek Wielkanocny 2 kwietnia 2002 roku i pracował przez trzy lata, do zamknięcia 29 marca 2005 roku. Efektem znaczącego wysiłku biskupów, kapłanów, osób konsekrowanych i wiernych świeckich zaangażowanych w prace synodalne jest uchwalony statut, uszeregowany w 411 statutach w 11 rozdziałach¹¹.

Drugi biskup opolski, abp Alfons Nossol, w sierpniu 2009 roku przeszedł na emeryturę po przeszło 30 latach sprawowania pasterskiego urzędu w diecezji opolskiej. Niemal symbolicznie, jakby na podsumowanie tego czasu posługiwania w diecezji, odczytywać w tym kontekście można podniosłą chwilę beatyfikacji współzałożycielki Zgromadzenia Szarych Sióstr św. Elżbiety – Marii Luizy Merkert († 1874), której w imieniu Ojca Świętego Benedykta XVI 30 września 2007 roku przewodniczył kard. Jose Saraiva Martins, prefekt Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych. Urodzona w Nysie na początku XIX wieku, nazwana „śląską samarytanką”, stanowi ciągle uosobienie drogi Kościoła katolickiego tej ziemi, który służy ludowi i potrafi wydać ludzi godnych chwały ołtarzy¹².

Trzeci biskup opolski, Andrzej Czaja, który ingres do katedry opolskiej odbył 29 sierpnia 2009 roku może już pełnić swą posługę w diecezji opartej na solidnych fundamentach, które skrzystalizowały się w poprzednich sześciu dziesiątkach lat przez posługę poprzedników. Diecezja opolska liczy 398 parafii, posiada 705 kapłanów diecezjalnych, a także posługuje w niej 86 kapłanów zakonnych.

¹¹ *Pierwszy Synod Diecezji Opolskiej (2002–2005). Statuty i aneksy. Parafia u progu Nowego Tysiąclecia*, Opole 2005.

¹² Drobiazgową dokumentację posługi i dokonań drugiego biskupa opolskiego zawiera okolicznościowa publikacja: H. SOBECZKO (red.), *Arcybiskup Alfons Nossol. 32 lata posługi biskupiej*, Opole 2009.

10 LAT PRACY REFERATU DS. MUZYKI KOŚCIELNEJ KURII DIECEZJALNEJ W OPOLU

Dekretem z dnia 25 sierpnia 2002 r. abp Alfons Nossol powołał do działania nową jednostkę administracyjną w opolskiej Kurii Diecezjalnej – Referat ds. Muzyki Kościelnej. Jako zadania Referatu wyznaczone zostały: troska o organy piszczałkowe w kościołach diecezji opolskiej; troska o inne instrumenty muzyczne (organy elektroniczne, fisharmonie, instrumenty dęte itp.) służące liturgii; troska o liturgiczne zespoły śpiewacze (chóry parafialne, schole liturgiczne); troska o parafialne orkiestry dęte; duszpasterstwo muzyków kościelnych diecezji opolskiej oraz przygotowywanie wydawnictw muzycznych. Jako referenta mianował Biskup Polski piszącego te słowa.

Działania Referatu ds. Muzyki Kościelnej zostały wprzęgnięte w ramy roku szkolnego, a zatem w końcu czerwca 2012 r. zamknięto dziesiąty rok pracy tej jednostki kurialnej. Pierwsze podsumowanie miało miejsce po pięciu latach pracy. Zostało one zebrane w publikacji na prawach maszynopisu (G. POŹNIAK, *Referat ds. Muzyki Kościelnej Kurii Diecezjalnej w Opolu w latach 2002-2007*, Opole 2007 [mps], ss. 66) oraz w sprawozdaniu zamieszczonym w „Wiadomościach Urzędowych Diecezji Opolskiej” (G. POŹNIAK, *Podsumowanie pięciu lat pracy Referatu ds. Muzyki Kościelnej*, WDUO 62 [2007], nr 7–8, s. 322–325).

Po upływie kolejnych 5 lat warto przedstawić zestawienie działań Referatu ds. Muzyki Kościelnej. Pełna dokumentacja znajduje się w archiwum Diecezjalnego Instytutu Muzyki Kościelnej.

Terenem szczególnej aktywności Referatu są organy piszczałkowe. Na tym gruncie diecezja opolska współpracowała z kilkoma firmami organmistrzowskimi, choć zaznaczyć należy, że zdecydowaną większość prac wykonali dwaj organmistrzowie: Wiesław Jeleń z Olszynki oraz Henryk Hober z Olesna. W ciągu 10 lat pracy Referatu ds. Muzyki Kościelnej w diecezji opolskiej wyremontowano ponad 100 instrumentów. Jest to liczba budząca respekt. Podkreślić należy, iż środki finansowe w zdecydowanej większości przypadków były samodzielnie gromadzone przez parafie. Od września 2007 r. do końca sierpnia 2012 r. odebrane zosta-

ły komisyjnie remonty organów w następujących parafiach (kolejność chronologiczna): Lewice, Jarnołów, Nysa – par. św. Franciszka, Brynica, Zimnice Wielkie, Chudoba, Wierzch, Twardawa, Gostomia, Kuniów, Głubczyce – kościół parafialny, Paczków, Otmuchów, Żędowice, Kadłub, Przywory, Krzanowice, Branice – par. Świętej Rodziny, Boguszyce, Koźle, Mieszkowice, Przewóz, Pietrowice Wielkie, Ligota Turawska, Wiechowice, Krapkowice – par. św. Mikołaja, Kielcza, Opole – Nowa Wieś Królewska, Popielów, Trzeboszowice, Ostroźnica, Ligota Prószkowska, Kórnicza, Kujakowice Górne, Mechnice, Kozłowice, Zakrzów Turawski, Dobrodzień – kościół św. Walentego, Chocianowice, Kup, Krośnica, Księż Pole, Hajduki Nyskie, Świerkle, Krasiejów, Nowy Świątów.

Jako nowe instrumenty piszczałkowe w diecezji oddane zostały cztery organy translokowane z zagranicy. Są to instrumenty w kościołach w Jełowej, Tworkowie, Opolu (kościół akademicko-seminaryjny) oraz Kędzierzynie-Koźlu (Blachowni). Z kolei firma Henryka Hobera z Olesna wybudowała nowy instrument w kościele parafialnym w Bodzanowicach.

Niektóre z parafii decydują się na zorganizowanie uroczystości oddania organów do użytkowania po remoncie. Wiąże się ta uroczystość z poświęceniem instrumentu oraz koncertem organowym. Poniższa tabela przedstawia uroczyste koncerty organowe, które organizowane były przez Referat ds. Muzyki Kościelnej w związku z poremontowym oddaniem organów do użytkowania przez parafię.

Miejscowość	Data	Organista
Gostomia	2 września 2007	Gabriela Dendera
Zimnice Wielkie	9 września 2007	Gabriela Dendera
Twardawa	23 września 2007	Gabriela Dendera
Brynica	18 listopada 2007	Stefan Baier
Kadłub	25 listopada 2007	Michał Blechinger
Otmuchów	25 listopada 2007	Piotr Rojek
Żędowice	9 grudnia 2008	Gabriela Dendera
Przywory	6 kwietnia 2008	Michał Blechinger
Kuniów	20 kwietnia 2008	Stefan Baier
Paczków	31 sierpnia 2008	Michał Blechinger

Głubczyce	7 września 2008 8 września 2008 11 września 2008	Julian Gembalski Gabriela Dendera Stefan Baier
Stęblów	28 września 2008	Michał Blechinger
Boguszyce	9 listopada 2008	Gabriela Dendera
Branice	16 listopada 2008	Michał Blechinger
Pietrowice Wielkie	15 lutego 2009	Gabriela Dendera
Zdzieszowice	1 marca 2009	Michał Blechinger
Rozwadza	15 marca 2009	Michał Blechinger
Ligota Turawska	17 maja 2009	Gabriela Dendera
Wiechowice	24 maja 2009	Vit Krátký (Ostrava)
Opole-Nowa Wieś Królewska	7 czerwca 2009 14 czerwca 2009 28 czerwca 2009	Michał Blechinger Julian Gembalski Michał Blechinger
Krapkowice	25 października 2009	Gabriela Dendera
Góraždze	8 listopada 2009	Gabriela Dendera
Kędzierzyn-Koźle – Blachownia	13 czerwca 2010	Jarosław Jasiura
Krzanowice	26 września 2010	Witold Zaborny
Kórnica	24 października 2010	Gabriela Czurlok
Ligota Prószkowska	7 listopada 2010	Gabriela Czurlok
Mechnica	21 listopada 2010	Gabriela Czurlok
Krośnica	16 października 2011	Gabriela Czurlok
Opole-Malina	27 listopada 2011	Gabriela Czurlok
Nowy Świątów	30 września 2012	Anna Szczędzina

Remont organów jest jedną z najtrudniejszych inwestycji parafialnych. Działania referatu zmierzają do udzielenia księżom proboszczom wszelkiej merytorycznej i organizacyjnej pomocy. Jej wyrazem są np. spotkania z Radą Parafialną celem omówienia przebiegu remontu organów. W czasie sprawozdawczym miały one m.in. miejsce 18 października 2007 oraz 21

lutego 2008 r. w Opolu Nowej Wsi Królewskiej; 6 maja 2008 r. w Kędzierzynie-Koźlu Blachowni; 21 października 2008 oraz 20 listopada 2008 r. w Zdieszowicach; 18 maja 2010 r. w Jasionej. Wizytowano także warsztaty organmistrzów: 29 marca 2008 – warsztat firmy *M. Nawrot i Synowie* we Wronkach oraz 6 maja 2008 – warsztat H. Hobera w Oleśnie. Ponadto także spotykano się z całą parafią podczas niedzielnych Eucharystii, podczas których głoszone było kazanie omawiające planowany remont: 11 maja 2008 r. – Kędzierzynie-Koźle Blachownia; 8 czerwca 2008 r. – Opole Nowa Wieś Królewska; 21 września 2008 r. – Ligota Turawska; 23 listopada 2008 r. – Kórnicą; 19 czerwca 2011 r. – Opole–Groszowice. To tylko przykłady szeroko zakrojonego działania organizacyjnego.

Nie wszystkie parafie stać na wybudowanie organów piszczałkowych. Tym wspólnotom proponuje się zakup wysokiej klasy instrumentów elektronicznych. W latach 2007–2012 za pośrednictwem Referatu zainstalowano w diecezji opolskiej 12 tego rodzaju instrumentów, z czego 11 sprzedała firma Edwarda Maiera z Rybnika. Zainstalowała ona organy elektroniczne w następujących świątyniach diecezji opolskiej (w kolejności chronologicznej): kościół pątniczy św. Anny w Czarnowasach; kościół filialny w Lubieni (par. Popielów); kościół parafialny w Rozwadzy; kościół filialny w Krępczej (par. Rozwadza); kościół parafialny w Zdieszowicach; kościół parafialny w Górażdżach; kościół filialny w Kaniowie (par. Kup); kościół parafialny w Więszycach; kościół filialny w Pielgrzymowie (par. Równe); kościół parafialny św. Jadwigi w Opolu-Malinie; kościół parafialny w Chałupkach; kościół parafialny pw. Bł. Czesława w Opolu. Za wiedzą Referatu ds. Muzyki Kościelnej parafia w Stebłowie nabyła organy elektroniczne w innej firmie. Nadmienić ponadto należy, że szereg parafii i instytucji kościelnych w diecezji opolskiej korzystało z serwisu naprawczego firmy Edwarda Maiera.

W ramach działalności Referatu ds. Muzyki Kościelnej Kurii Diecezjalnej w Opolu prowadzona była także działalność wydawnicza. Szczególnie ważnym jej wymiarem są dwie płytowe serie wydawnicze: *Organy Śląska Opolskiego* oraz *Musica Silesiae*.

Seria płytowa *Organy Śląska Opolskiego*:

- I. *Fiat Lux* – na organach gra Stefan Baier – Głubczyce, kościół Narodzenia NMP, Ambiente Musikproduktion 2009 ACD 1040.
- II. *moja Muzyko...* – na organach gra Gabriela Dendera – Ligota Turawska, kościół parafialny pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej;

- Przewóz, kościół filialny pw. św. Judy Tadeusza; Otmuchów, kościół parafialny pw. św. Mikołaja i Franciszka Ksawerego, Wydawnictwo i Drukarnia św. Krzyża w Opolu, Opole 2010.
- III. *Musica ex moenibus* – na organach grają Stefan Baier i Gabriela Czurlak – Paczków, kościół parafialny św. Jana Apostoła, Ambiente Musikproduktion 2010 ACD 1046.
- IV. *Constellatones Opolienses* – na organach gra Piotr Rojek – Lewice, kościół parafialny pw. św. Marii Magdaleny; Wiechowice, kościół parafialny pw. św. Anny; Kuniów, kościół parafialny pw. Narodzenia Jana Chrzciciela; Pietrowice Wielkie, kościół parafialny pw. św. Wita, Modesta i Krescencji, Wydawnictwo i Drukarnia św. Krzyża w Opolu, Opole 2011.
- V. *Ecce lignum* – na organach gra Stefan Baier – Koźle, kościół parafialny pw. św. Zygmunta i św. Jadwigi, Ambiente Musikproduktion 2011 ACD 1052.
- VI. *Musica Silesiam Promovere* – na organach gra Waldemar Krawiec – Kozłowice, kościół parafialny pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela; Krośnica, kościół parafialny pw. NSPJ; Kórnicca, kościół parafialny pw. św. Fabiana i Sebastiana; Popielów, kościół parafialny pw. NMP Królowej, Wydawnictwo i Drukarnia św. Krzyża w Opolu, Opole [brw].
- VII. *Per musicam ad fidem* – na organach gra Brygida Tomala – Babi-ce, kościół parafialny pw. św. Anny; Jełowa, kościół parafialny pw. św. Bartłomieja; Kędzierzyn-Koźle (Blachowania), kościół parafialny pw. św. Piusa X i św. Marii Goretti; Tworków, kościół parafialny pw. św. św. Piotra i Pawła, Wydawnictwo i Drukarnia św. Krzyża w Opolu, Opole 2012.

Seria płytowa *Musica Silesiae*:

- I. Józef Elsner (1769–1854), *Missa in C*, op. 22 – zespół instrumentów dętych Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. F. Chopina w Opolu (partyturę utworu na podstawie rękopisu przechowywanego w Archiwum Jasnogórskim opracował Hubert Prochota. Przygotowanie zespołu: Piotr Wczasek i Hubert Prochota) i Chór Męski Wyższego Seminarium Duchowym w Opolu (dyr. ks. G. Poźniak) – dyr. ks. G. Poźniak; Max Filke (1855–1911), *Lauretansche Litanei zu Ehren unserer lieben Frau zur immerwährenden*

Hilfe, op. 80. – zespół instrumentów smyczkowych Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. F. Chopina w Opolu (opracowanie utworu i przygotowanie zespołu: Hubert Prochota), Chór Studium Muzyki Kościelnej (dyr. B. Malik), Agnieszka Drożdżewska (sopran) i Michał Blechinger (organy) – dyr. B. Malik; Rudolf Halaczinsky (1920–1999), *Wer nur den lieben Gott lässt walten* – Partita für Orgel op. 24 (1985) – Gabriela Czurlok (organy Katedry Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu); Opole 2011.

II. Norbert Blacha (*1959) – *Tajemnice Śląska. Impresje organowe inspirowane pieśniami religijnymi – 10 obrazów*, na organach kościoła pw. Wszystkich Świętych w Gliwicach gra Norbert Blacha, Opole 2011.

III. Norbert Blacha (*1959) – *Kolędy*, Opole 2011.

Referat ds. Muzyki Kościelnej Kurii Diecezjalnej w Opolu animuje także duszpasterstwo muzyków kościelnych pracujących w opolskim Kościele. Każdego roku organizowane są dwa dni skupienia: adwentowy i wielkopostny oraz rekolekcje wakacyjne.

Adwentowy dzień skupienia prowadzą na ogół duszpasterze muzyków kościelnych z innych diecezji. Spotkanie formacyjne odbywa się w sobotę przed pierwszą niedzielą Adwentu w kościele pw. św. Sebastiana w Opolu. W ostatnim 5-leciu gośćmi duszpasterstwa byli: 1 grudnia 2007 r. – ks. dr Wiesław Hudek (Katowice); 29 listopada 2008 r. – ks. mgr-lic. Piotr Dębski (Legnica); 28 listopada 2009 r. – ks. dr hab. Rastislav Adamko (Słowacja); 27 listopada 2010 r. – ks. dr Mariusz Białkowski (Poznań); 26 listopada 2011 r. – ks. dr hab. Piotr Wiśniewski (Płock). Z kolei wielkopostny dzień skupienia prowadził na ogół piszący te słowa. Odbywał się on w soboty przed I i II niedzielą Wielkiego Postu w różnych miejscach. W 2008 r. były to: Stare Koźle, Nysa (par. św. Franciszka), Góraźdze oraz Sternalice; w 2009 r.: Piotrowice Wielkie, Prudnik (par. Miłosierdzia Bożego), Ligota Turawska oraz Kuniów; w 2010 r. wielkopostny dzień skupienia odbył się 20 lutego i prowadził go Krajowy Duszpasterz Muzyków Kościelnych o. Nikodem Kilnar OSPPE. Muzycy kościelni diecezji opolskiej spotkali się w kościele akademicko-seminaryjnym pw. św. Jadwigi w Opolu. W 2011 r. skupienie wielkopostne odbyło się w klasztorze *Anuntiata* w Raciborzu oraz w klasztorze sióstr szkolnych *de Notre Dame* w Opolu. Wreszcie w 2012 r. muzycy kościelni diecezji opolskiej spotkali się w Sanktuarium na Górze św. Anny.

Tradycją duszpasterstwa muzyków kościelnych diecezji opolskiej są także rekolekcje wakacyjne, które prowadzone są wspólnie z duszpasterstwem diecezji gliwickiej (ks. dr Franciszek Koenig). Do 2010 r. odbywały się one w Kamieniu Śląskim, w 2011 r. odbyły się w Rudach Raciborskich, zaś w 2012 r. w Głuchołazach.

Na koniec kwestii pastoralnych zaznaczyć należy, iż piszący te słowa jako referent kurialny oraz duszpasterz muzyków kościelnych diecezji opolskiej brał także udział w licznych jubileuszach: organistów, dyrygentów, chórów parafialnych i scholi liturgicznych.

Referat ds. Muzyki Kościelnej zajął się od początku swojego istnienia animowaniem liturgicznych zespołów śpiewaczych (scholi liturgicznych i chórów parafialnych). Od 2002 r. odbywa się Przegląd Scholi Liturgicznych we Wrzoscach oraz Przegląd Chórów Parafialnych w Opolu. Celem obu przeglądów jest propagowanie liturgicznego ruchu śpiewaczego. W zamyśle organizatorów mają one być miejscem spotkania zespołów liturgicznych, działających przy parafiach diecezji opolskiej. Istotną rolę w wymiarze formacji wewnętrznej uczestników przeglądów zajmuje modlitwa oraz wspólne przygotowanie i sprawowanie Eucharystii. Kapitałne znaczenie odgrywa ponadto wielowymiarowa edukacja: pogadanki liturgiczne, zbiorowa emisja głosu w formie metodycznie przygotowanej rozśpiewki i praktycznych uwag, jak również propozycje repertuarowe. Nie do przecenienia jest także fakt nieformalnych spotkań dyrygentów zespołów i wymiana doświadczeń, a przy edycjach konkursowych spotkanie prowadzących zespoły z jurorami. W dziesięciu edycjach Przeglądu Scholi Liturgicznych – *Wrzosola* uczestniczyło blisko 40 różnych scholi liturgicznych z diecezji opolskiej, zaś w pięciu edycjach wznowionego Przeglądu Chórów Parafialnych uczestniczyło blisko 30 chórów z diecezji opolskiej.

Miejscem aktywizacji chórów i scholi oraz ich swoistym przeglądem jest również wspólne śpiewanie na Mszy świętej Krzyżma w Wielki Czwartek w katedrze opolskiej. Każdorazowe śpiewanie poprzedzone jest wspólną rozśpiewką i próbą. Po eucharystycznej celebracji zespoły spotkają się na wspólnej agapie z jednym z opolskich biskupów. W 2012 r. ze śpiewakami spotkał się ordynariusz diecezji opolskiej – bp Andrzej Czaja.

II. Kronika wydarzeń

POŚWIĘCENIE OŚRODKA FORMACYJNO-WYPOCZYNKOWEGO CARITAS DIECEZJI OPOLSKIEJ W GŁĘBINOWIE

Ponad 50 osób zgromadziła uroczystość poświęcenia nowego ośrodka formacyjno-wypoczynkowego Caritas Diecezji Opolskiej „Rybak” w Głębinowie w środę 16 maja 2012 r. Wśród zaproszonych gości znaleźli się m.in. biskup opolski Andrzej Czaja, Barbara Kamińska – członkini Zarządu Województwa Opolskiego, Adam Fularczuk – Starosta Nyski, Jolanta Barska – Burmistrz Nysy, członkowie fundacji Przyjaciół Dziecka Polskiego z Raalte w Holandii, szefowie piętnastu firm realizujących budowę, przedstawiciele duchowieństwa i Caritas Diecezji Opolskiej.

Budynek dawnej plebanii w parafii pw. św. Urbana w Głębinowie, który przez lata pełnił funkcję Diecezjalnego Domu Formacyjnego, przekazał pod zarząd Caritas Diecezji Opolskiej ówczesny ordynariusz diecezji opolskiej, abp Alfons Nossol. W czasie rozmowy z dyrektorem Caritas wyraził życzenie, aby wyjątkowe położenie budynku zostało bardziej wykorzystane, a przez to dostosowane do współczesnych zadań opolskiego Kościoła. 15 czerwca 2009 r. starosta nyski wydał pozwolenie na rozbudowę i remont domu. Budowa ośrodka trwała 2,5 roku. Dom posiada 54 miejsca noclegowe w pokojach 1-, 2- i 3-osobowych, wszystkie z łazienką i balkonem. Jest wyposażony w dwie windy osobowe, sale konferencyjne, kaplicę, kuchnię z jadalnią i pomieszczenia rekreacyjne. Ośrodek nastawiony jest na działalność formacyjną. Ma stać się miejscem spotkań dla ludzi, których celem jest poszukiwanie punktów orientacyjnych dla swojej wiary. Pragnie realizować fachowy i otwarty dialog ze współczesnym światem w duchu soborowej konstytucji *Gaudium et spes*. Zachowując tożsamość katolicką i prezentując stanowisko Kościoła, ośrodek chce doprowadzać do spotkań z przedstawicielami różnych dyscyplin: teologii, filozofii, etyki, ekumenizmu, polityki, ekonomii, kultury. Będzie gościł autorytety kościelne duchowne i świeckie, interesujące postacie z życia publicznego, wartościowych komentatorów bieżących wydarzeń, w celu odczytywania znaków czasu, tendencji, nurtów życia społecznego i krytycznej oceny tych zjawisk w kontekście nauki Kościoła.

Nazwa ośrodka nawiązuje do słów Chrystusa wypowiedzianych do Piotra nad jeziorem Genezaret po daremnym, ale ostatecznie cudownym połowie ryb. „Także i dzisiaj – komentuje to zdarzenie papież Benedykt XVI – Kościół słyszy nakaz, aby wypłynąć na głębokie morze historii i zarzucić sieci, aby zdobywać ludzi dla Boga, dla Chrystusa. My ludzie żyjemy wyobcowani w słonej wodzie cierpienia i śmierci, w morzu pozbawionym światła. Spełniając misję rybaka ludzi, na wzór Chrystusa, trzeba wydobywać ludzi ze słonego morza alienacji i prowadzić ku ziemi życia, ku światłu Bożemu”. Działalność ośrodka prowadzona będzie w formie wieczorów, dni, konferencji, rekolekcji, warsztatów, turnusów, wykładów, wystaw, koncertów. Ośrodek organizować będzie także dłuższe lub krótsze pobyty, łączące wspólną modlitwę, dysputy, wypoczynek i elementy ruchu oazowego.

Do profilu formacyjnego działalności Caritas nawiązał w swoim przemówieniu bp Andrzej Czaja: „Nie możemy zawężać posługi Caritas jedynie do troski o potrzeby ciała, obolała dusza również wymaga wsparcia. Człowiek jest jednością psychofizyczną. Caritas musi rozwijać działalność formacyjną i świadczyć miłość tym, którzy upadli na duchu. A miejsce ku temu jest doskonale: bliskość natury, cisza, czyste powietrze”.

Atutem „Rybaka” jest położenie na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Otmuchowsko-Nyskiego, który posiada liczne walory przyrodniczo-krajobrazowe. Jezioro Nyskie, oddalone 20 metrów od ośrodka, jest miejscem odpoczynku i gniazdowania wielu gatunków ptaków wędrownych i wodnych: czapli, kormoranów, dzikich kaczek. W zbiorniku wodnym występują sandacze, okonie, sumy, szczupaki, co powoduje, że jest to miejsce wymarzone dla wędkarzy i rybaków. Tafla jeziora przyciąga również wielu żeglarzy. Z wieży widokowej „Rybaka” rozciąga się widok na Sudety Wschodnie z Kopą Biskupią (889 m n.p.m.) i Pradziadem (1491 m n.p.m.). Zaletą miejsca jest powietrze nie zanieczyszczone przemysłem. Ośrodek położony jest 7 km od Nysy i 8 km od Otmuchowa, w odległości 18 km od granicy z Czechami i 42 km od autostrady A4. Kontakt: osrodek_rybak@onet.pl, tel. 77 472 60 39; <http://www.rybak.nysa.pl>.

Ks. Arnold Drechsler

ŚWIĘCENIA DIAKONATU I PREZBITERATU W DIECEZJI OPOLSKIEJ W 2012 ROKU

Dla wspólnoty Kościoła lokalnego zawsze ważnym i radosnym wydarzeniem jest udzielanie sakramentu święceń. Zwykle grono wyświęconych dla diecezji opolskiej powiększa się dwa razy w roku – poprzez święcenia diakonatu i prezbiteratu. W 2012 r. święcenia diakonatu odbyły się – zgodnie z wieloletnim zwyczajem – w bliskości święta patronalnego ku czci św. Stanisława, biskupa i męczennika, tj. 5 maja w kościele seminaryjno-akademickim w Opolu. Szafarzem sakramentu święceń był bp Paweł Stobrawa. Jak zawsze w uroczystości wzięli udział moderatorzy seminaryjni, proboszczowie i wikarzy z rodzinnych parafii kleryków, członkowie rodzin, przyjaciele, jak i parafianie. A oto imiona i nazwiska oraz parafie pochodzenia 11 nowych diakonów: Marcin Adamiec z parafii św. Antoniego w Luboszycach, Robert Józef z parafii Trójcy Świętej w Kujawach, Tomasz Koterba z parafii Podwyższenia Krzyża Świętego w Wojnowicach, Przemysław Król z parafii Przemienienia Pańskiego w Opolu, Łukasz Libowski z parafii Podwyższenia Krzyża Świętego w Raciborzu-Studziennej, Radosław Łacek z parafii św. Mikołaja w Raciborzu, Marcin Pilch z parafii Narodzenia NMP w Głubzycach, Mateusz Podkówka z parafii św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Bliszczycach, Kamil Ponikowski z parafii Podwyższenia Krzyża Świętego w Strzelcach Opolskich, Tomasz Wieliczko z parafii NSPJ w Raciborzu, Piotr Willner z parafii Wszystkich Świętych w Raszowej. W homilii szafarz sakramentu, przywołując opisane w Dziejach Apostolskich ustanowienie Siedmiu, podkreślił, że to zdarzenie ponownie dokonało się w liturgii święceń. Tak jak wtedy apostołowie włożyli ręce na mężów cieszących się dobrą sławą oraz pełnych ducha mądrości, tak też przez ten sam gest powierzono urząd diakona braciom, o których dobre świadectwo dali wierni z ich wspólnot parafialnych oraz osoby odpowiedzialne za formację seminaryjną. Kontynuując, ksiądz biskup odniósł się do niezwykle wielkiej i odpowiedzialnej misji diakonów, którą wyrażają słowa z obrzędu święceń: „Przyjmij Chrystusową Ewangelię, której głosicielem się stałeś; wierz w to, co będziesz czytać, nauczaj tego, w co uwierzysz, i pełnij to, czego będziesz nauczać”. To wezwanie do dawania świadectwa Ewangelii swoim życiem jest – i to nie tylko współcześnie – jedynie skutecz-

nym jej głoszeniem. Stąd konieczność otwarcia na moc Bożego Ducha nie tylko w głoszeniu Słowa, ale jeszcze bardziej w codziennym życiu. Kaznodzieja życzył diakonom, by pamięć o pierwotnej gorliwości stała pracą nad sobą, troską o życie łaski, modlitwa, refleksja, a także zachwyty nad powołaniem, które zawsze jest tajemnicą Bożej miłości, pomogły im w stałym wzroście w życiu duchowym. Na koniec wybrzmiały również słowa wdzięczności dla rodziców, krewnych, przyjaciół, nauczycieli i wspólnoty seminaryjnej.

Udzielanie święceń prezbiteratu – poprzedzone, jak co roku, Odezwą Biskupa Opolskiego do wiernych całej diecezji – od wielu lat odbywa się w naszym Kościele lokalnym w Wigilię Zesłania Ducha Świętego. W 2012 r. dzień ten przypadał 26 maja. Z rąk pasterza diecezji opolskiej, bpa Andrzeja Czai, święcenia przyjęło piętnastu diakonów Wyższego Międzydiecezjalnego Seminarium Duchownego w Opolu: Szymon Cała z parafii Ducha Świętego i NMP Matki Kościoła w Kędzierzynie-Koźlu, Tadeusz Dziedzic z parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Raciborzu, Andrzej Flak z parafii św. Franciszka w Borkach Wielkich, Piotr Herok z parafii Podwyższenia Krzyża Świętego w Malni, Artur Juzwa z parafii Trójcy Świętej w Korfantowie, Wojciech Kępkowski z parafii św. Jana Chrzciciela w Ozimku, Łukasz Knosala z parafii św. Bartłomieja w Głogówku, Damian Kokurowski z parafii Matki Boskiej Bolesnej w Nysie, Tadeusz Komorek z parafii św. Anny w Gamowie, Michał Krupa z parafii św. Andrzeja Apostoła w Ujeździe, Maciej Poznalski z parafii św. Judy Tadeusza i św. Antoniego w Obornikach Śląskich (archidiec. wroc.), Janusz Sobiś z parafii św. Józefa w Raciborzu, Sebastian Szajda z parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Kluczborku, Tomasz Szczeciński z parafii św. Józefa w Opolu-Szczepanowicach, Łukasz Szuster z parafii św. Jana Nepomucena w Kolnowicach. W homilii biskup, wskazując na biblijne teksty, tj. wołanie w imieniu Boga proroka Joela: „Wyleję ducha mego na wszelkie ciało, nawet na niewolników i niewolnice wyleję ducha mego”, oraz obietnicę złożoną w najbardziej uroczystym dniu święta namiotów przez samego Jezusa: „«Jeśli ktoś jest spragniony a wierzy we Mnie, niech przyjdzie do Mnie i pije». Jak rzekło Pismo: «Strumienie wody żywej popłyną z Jego wnętrza»”, zaakcentował, że te słowa proroka Joela i obietnica Jezusa spełniły się podczas obrzędu święceń. Następnie rozwijając tę myśl kaznodzieja podkreślił, że tak jak sakrament chrztu, potem bierzmowania, tak i sakrament święceń pozwolił na

nowo zakosztować łaskowości Boga Ojca, miłości Jezusa, życiodajnego działania Ducha i macierzyństwa Kościoła. Prezbiterzy mają być sługami tego obdarowania. Służba łaskowości Boga domaga się elementarnej bojaźni Bożej, czyli szacunku wobec tajemnic Bożych, których kapłani są szafarzami. Szczególnym imieniem tego szacunku wobec Bożych tajemnic, wobec Boga samego, jest odpowiedzialność przed Bogiem. Stąd tak ważne jest, by stale, z całą odpowiedzialnością, stawać przed Bogiem i tym się nade wszystko przejmować, jakimi widzi nas Bóg, a nie jakimi widzi nas świat, człowiek. Z kolei bycie sługą miłości Chrystusowej oznacza życie w wierności Chrystusowi do końca, czyli trwanie przy Nim na dobre i na złe – *astare coram Te*. Zaś służba życiodajnemu działaniu Ducha Świętego oznacza konieczność uległości wobec Bożego Ducha, oznacza konieczność posłuszeństwa – nie można nam żyć po swojemu, lecz wciąż podejmować trud rozeznawania tego, co mówi Bóg do Kościoła i temu podporządkowywać swoje pragnienia, dążenia, marzenia. Natomiast służba macierzyństwu Kościoła domaga się umiłowania Kościoła-Matki, zadowolenia w wielkim domu, jakim jest Kościół Chrystusowy, oraz dążenie, by czynić ten Kościół domem dla wszystkich. Niezmiernie ważna przy tym jest świadomość konieczności wychodzenia do człowieka, podejmując dzieła nowej ewangelizacji – przy czym nie chodzi o to, by być aktywistą, lecz istotne jest to, by być dla ludzi. Na zakończenie pasterz diecezji podziękował wszystkim, którym neoprezbiterzy zawdzięczają życie, wychowanie oraz formację seminaryjną i naukową. Po zakończeniu liturgii biskup wręczył nowo wyświęconym dekrety kierujące ich na pierwsze placówki wikariuszowskie.

Ks. Jan Pyka

MARSZ DLA ŻYCIA I RODZINY

3 czerwca 2012 r. około 2 tysiące osób wzięło udział w pierwszym Marszu dla Życia i Rodziny pod hasłem „Rodzina receptą na kryzys!” Marsz był wyrazem łączności z Ojcem Świętym i z rodzinami biorącymi udział w VII Światowym Spotkaniu Rodzin w Mediolanie. Intencją

organizatorów było też jasne przesłanie skierowane do władz państwowych i lokalnych, że silna rodzina – związek mężczyzny i kobiety obdarzonych potomstwem – jest podstawą zdrowego społeczeństwa. Silna rodzina zapewnia społeczeństwu istnienie i trwanie. Uczy troski o dobro wspólne. Wyposaża swoich członków w wartości, nawyki i umiejętności, które wykorzystuje się w życiu społecznym, kulturalnym i gospodarczym. To przede wszystkim rodzina generuje kapitał społeczny, będący jednym z głównych zasobów rozwiniętych społeczeństw.

Deklaracja ideowa przeczytana przed samym rozpoczęciem marszu wskazywała, że silna rodzina powinna cieszyć się prestiżem nie tylko w relacjach międzyludzkich. Ze względu na swoje znaczenie dla ładu społecznego, instytucja rodziny powinna odczuwać należny szacunek ze strony władz publicznych. Jej pomyślność powinna stanowić punkt odniesienia dla projektów regulujących życie społeczne.

Troska i szacunek dla rodziny powinny przyjmować konkretne wyrazy. Dlatego uczestnicy marszu skierowali petycję do władz publicznych:

1. Przyjęcia ustaw, które pozwolą rodzinom w jak największym zakresie korzystać ze środków finansowych, które wypracowują. Podstawowym przejawem szacunku dla rodziny powinno być zaufanie, że mogąc konsumować owoce swojej pracy, będzie czynić to roztropnie i odpowiedzialnie, troszcząc się zarówno o potrzeby swoje, jak i wspólnoty, w której żyje.
2. Stworzenia mechanizmów, które umożliwią rodzicom skuteczny wpływ na placówki oświatowe. Uznając, że szkoła jest ważnym miejscem w procesie kształtowania i kształcenia młodego człowieka, oczekuje się, że rodzice powinni dysponować większymi możliwościami tworzenia własnych placówek oraz współdecydowania o programie nauczania i środowisku aksjologicznym szkoły.

W marszu wzięło udział wiele rodzin z dziećmi, kobiety w ciąży, a także rodziny wielopokoleniowe z babkami i dziadkami. Wszyscy razem maszerowali głównymi ulicami Opola, manifestując solidarność z fundamentalnymi wartościami chrześcijaństwa. W dzieło marszu zaangażowało się ponad 50 młodych wolontariuszy (ubranych w specjalne koszulki marszowe), którzy zajęli się porządkowym zabezpieczeniem marszu, rozdawali balony, nieśli transparenty. Wśród nich były osoby z Duszpasterstwa Akademickiego *Xaverianum*, Duszpasterstwa Akademickiego *Resurrexit*, Duszpasterstwa Młodzieży Diecezji Opolskiej oraz harcerze

z Harcerskiego Kręgu Akademickiego „HAKI”, którzy również zapewniali opiekę medyczną.

Marsz przeszedł ulicami: Oleską od Centrum Handlowego „Solaris”, potem ul. Żeromskiego, a następnie Ozimską, Krakowską do Rynku. W czasie przemarszu grała orkiestra z Dobrzecia Wielkiego, puszczana była również muzyka, przeplatana wypowiedziami Jana Pawła II, występowały mażoretki z zespołu AXIS z Kadłuba koło Strzelec Opolskich.

Finał marszu miał miejsce na scenie na Rynku. Zakończył się przeczytaniem Deklaracji Ideowej Marszu dla Życia. Następnie podziękowano patronom honorowym: Biskupowi Opolskiemu, Prezydentowi Miasta Opola, Diecezjalnej Fundacja Ochrony Życia, Fundacji Narodowego Dnia Życia. Uroczystość zakończyła się odśpiewaniem pieśni „My chcemy Boga” zaintonowanej przez uczestników marszu.

Organizatorami marszu byli: Jacek Sapa, Jan Chabraszewski, Paweł Matysiak, Tomasz Kwiatek, Łukasz Woźniak i piszące te słowa. Na koniec podziękowano uczestnikom za udział w marszu i zaprosili wszystkich na piknik rodzinny na Placu Wolności.

Ks. Jerzy Dzierżanowski

PARTNERSTWO ARCHIDIECEZJI OŁOMUNIECKIEJ I OPOLSKIEJ

Od dłuższego czasu współpraca Diecezji Opolskiej z Archidiecezją Ołomuniecką wydawała cenne owoce w postaci zaangażowania opolskiego duchowieństwa w odbudowywaniu Kościoła na terenach pogranicza śląsko-morawskiego w latach postkomunistycznych. Prowadzona przez Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego współpraca naukowa w dziedzinie kształcenia duchowieństwa w ołomunieckim Wyższym Seminarium Duchownym okazała się nieodzowną pomocą dla czeskiego duszpasterstwa.

Od 2010 r. pojawiła się płaszczyzna dalszej współpracy w przygotowaniu wspólnych projektów duszpasterskich, w których jedna z diecezji była partnerem wiodącym, a druga partnerem projektu. Dzięki takiej

współpracy pozyskano dofinansowanie z Programu Współpracy Transgranicznej Euroregionu Pradziad na realizację wspólnego projektu pod nazwą „Noc kościołów”. Kolejnym wspólnym projektem jest planowane tworzenie na pograniczu szlaków św. Jakuba przy zaangażowaniu także parafii i samorządów lokalnych.

Rozwijająca się współpraca agend kurialnych i duszpasterzy doprowadziła do przygotowania umowy o partnerstwie pomiędzy Archidiecezją Ołomuniecką a Diecezją Opolską. Została ona podpisana przez pasterzy obydwu diecezji – abpa Jana Graubnera i bpa Andrzeja Czaję w gmachu Kurii Diecezjalnej w Opolu 12 czerwca 2012 r. przy udziale przedstawicieli opolskich i ołomunieckich władz lokalnych, a także dyrektorów poszczególnych wydziałów i agend diecezjalnych. W umowie czytamy, że pierwszorzędnym celem partnerstwa jest wzajemne wspieranie się i współpraca przy podejmowanych wspólnie dziełach. W tym celu w obu diecezjach powołane zostaną kompetentne osoby, które będą odpowiedzialne za realizację partnerstwa na różnych jego płaszczyznach, a projekty będą realizowane w ramach specjalnych grup roboczych, których liderzy będą podlegać bezpośrednio ordynariuszom obu diecezji. Ponadto systematyczne spotkania międzydiecezjalne mają stworzyć płaszczyznę do wymiany doświadczeń naukowo-badawczych, do podejmowania wspólnych inicjatyw wydawniczych, czy nawiązywania kontaktów pomiędzy poszczególnymi parafiami, stowarzyszeniami i bractwami. Sygnatariusze umowy liczą też na współpracę z władzami Polski i Czech na szczeblu rządowym i samorządowym.

W przemówieniu biskup opolski Andrzej Czaja zawartą umowę nazwał przymierzem między diecezjami. Hierarcha, opierając się na licznych przykładach z życia pierwszych chrześcijan, wskazywał na potrzebę działania we wspólnocie. – My też chcemy pójść razem. Myślimy o realizacji dzieła zbawienia człowieka tu, na naszych ziemiach, podejmując tradycję, korzeniami sięgającą misji samego Cyryla i Metodego, a także św. Wojciecha. Chodzi o wspólne przedsięwzięcia, a u ich podstaw o wspólny namysł na poziomie głoszenia, ewangelizacji, wspólnej liturgii, refleksji teologicznej oraz w zakresie czerpania z dziedzictwa kulturowego tych ziem – powiedział bp Czaja.

Ordynariusz archidiecezji ołomunieckiej, abp Jan Graubner, zauważył, że współpraca, która została przypieczętowana umową o partnerstwie, realizowała się już wcześniej. Przypomniął, jak w czasach abp.

Nossola i abp. Vaňáka ołomunieckie seminarium zasililo ok. 10 polskich kleryków, którzy do dziś pracują w Czechach. Arcybiskup przypomniał również o początkach opolskiego Wydziału Teologicznego, przy którego kształtowaniu bardzo pomocne okazały się doświadczenia czeskie.

O dużym doświadczeniu w realizowaniu wspólnych projektów z archidiecezją ołomuniecką mówił także dyrektor Wydziału Duszpasterskiego opolskiej kurii ks. Waldemar Musioł. Wskazał on m.in. na kilkuletnią współpracę przy realizowaniu międzynarodowego projektu „Noc Kościołów” oraz wysiłki mające na celu odbudowanie i ożywienie szlaków św. Jakuba przebiegających przez teren obu diecezji, przygotowanie infrastruktury pielgrzymkowej, a także promocję „miejsc Jakubowych” na terenie obu diecezji.

Ks. Ginter Żmuda

40-LECIE DIECEZJI OPOLSKIEJ

Jubileusze czy też obchody rocznicowe ważnych wydarzeń są zwykle okazją do przeżycia i uświadomienia sobie na nowo doniosłości chwil, które w dziejach pojedynczych osób, wspólnot, a tym bardziej całych pokoleń wyznaczały kolejne etapy ich rozwoju. W takiej perspektywie należy chyba postrzegać świętowanie 40. rocznicy utworzenia diecezji opolskiej. Historycznych wydarzeń nie sposób jednak przywoływać bez odniesienia się do kontekstu ich powstania, będącego zawsze wynikiem dojrzewających warunków i okoliczności. Dla naszej diecezji były to wszystkie napięcia, które dostrzec można od Wiosny Ludów, poprzez bolesne powstania i plebiscyt, aż po tragedię II wojny światowej z jej konsekwencjami. Dla ludności na Śląsku nastąpiły wówczas bardzo głębokie zmiany – zarówno narodowościowe, jak i wyznaniowe, nie wyłączając zmian w strukturze i administracji Kościoła. Te ostatnie nastąpiły jako wynik decyzji kard. A. Hlonda o ustanowieniu 15 sierpnia 1945 r. Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego. Kolejnych 27 lat wytrwałej pracy i wysiłków (nie tylko organizacyjnych) budowania tego, co niezbędne dla funkcjonowania Kościoła partykularnego i to w warunkach

ciągłej konfrontacji między państwem totalitarnym a Kościołem, ale również normowanie się sytuacji politycznej na Ziemiach Zachodnich, zaowocowały stabilizacją kanoniczną, którą przyniosła bulla *Episcoporum Poloniae coetus* z 28 czerwca 1972 r. Warto w tym miejscu przypomnieć fragmenty *Odezwy Księdza Biskupa Opolskiego wydanej do duchowieństwa i wiernych z okazji utworzenia Diecezji Opolskiej* (wydanej 29 czerwca 1972 r.), gdyż jej treść oddaje nie tylko podniosłą atmosferę tamtych dni, ale także ilustruje dojrzałą już obecność Kościoła na tej ziemi. Bp Franciszek Jop pisał wtedy:

Jest to wydarzenie o dużym znaczeniu dla Kościoła katolickiego na ziemiach naszych, nie pozbawione również i dla mnie osobiście pewnych miłych następstw; z woli Bożej i łaskowości Ojca świętego wypadło mi bowiem podjąć obowiązki pierwszego biskupa ordynariusza Diecezji Opolskiej.

Starania, podejmowane przez kapłanów i ludność katolicką, o utworzenie samodzielnej diecezji w Opolu, są bardzo dawne, sięgają bowiem czasów przedwojennych. Zaraz po wojnie zostało tutaj ustanowione odrębne terytorium kościelne, wyłączone z Archidiecezji Wrocławskiej, na którym sprawował rządy kościelne J.E. ks. infulat Bolesław Kominek, jako pierwszy Administrator Apostolski Opolski, mianowany obecnie Arcybiskupem Metropolity Wrocławskim. W czasie jego rządów w Opolu zostały utworzone wszystkie instytucje i urzędy, potrzebne do powstania samodzielnej Diecezji Opolskiej. Powstało Seminarium duchowne, tak wyższe w Nysie i Opolu, jak i niższe – w Gliwicach, został wybudowany dom dla Kurii Diecezjalnej oraz pomieszczenia, przeznaczone na mieszkania pracowników Kurii i księży profesorów Seminarium.

Założone wówczas Seminarium wydało dotąd sporą ilość kapłanów, znacznie przewyższającą liczbę tych księży, którzy pracują dzisiaj na Opolszczyźnie, a ukończyli studia teologiczne nie w opolskim Seminarium Duchownym.

Gdy przed piętnastu i pół latami objąłem rządy kościelne na Śląsku Opolskim, jako Administrator Apostolski, miałem możliwość przekonać się w krótkim czasie, jak bardzo duchowieństwo nasze i wierni tego terytorium dokładają starań, by mogła powstać odrębna Diecezja Opolska. Wybudowano w ciągu tych piętnastu lat trzynaście nowych kościołów na Opolszczyźnie, zdołaliśmy odbudować wspaniałą katedrę nyską Świętego Jakuba, pięknie odnowiliśmy katedrę opolską Świętego Krzyża, a w ostatnich latach zostało uratowanych i gruntownie odnowionych sześć starych kościołów drewnianych, mających dużą wartość zabytkową.

Przede wszystkim zaś stwierdzić należy gorliwą i dobrą pracę kapłańską w sprawowaniu duszpasterstwa tak ogólnego, jak stanowego i specjalnego, a ze strony wiernych religijność, przywiązanie do wiary ojców naszych oraz wierność Kościołowi i Chrystusowi, staranie o życie, zgodne z zasadami moralnymi nauki Chrystusowej.

Nowo utworzona Diecezja Opolska ma więc dobre i mocne fundamenty tak religijne, jak i materialne, nie musi budować swej przyszłości, rozpoczynając od niczego, wszystkie bowiem lata powojenne wносиły stopniowo coraz nowe elementy, potrzebne do tego, by diecezja mogła tutaj powstać.

Minione 40 lat od wyrażanej wtedy radości i nadziei, którą niósł nowy porządek, dopisały kolejne etapy dojrzewania Kościoła opolskiego, spośród których – z racji choćby strukturalnych następstw – trzeba wymienić nowy podział administracyjny, wprowadzony 25 marca 1992 r. bullą papieża Jana Pawła *Totus Tuus Poloniae Populus*. Z diecezji opolskiej wydzielono 90 parafii (z ok. 140 kapłanami), które utworzyły nową diecezję gliwicką, i wraz z nią diecezja opolska została włączona do świeżo powołanej metropolii górnośląskiej z siedzibą w Katowicach. Nadto 15 parafii przypadło nowej diecezji kaliskiej.

Obchody 40-lecia erygowania diecezji opolskiej poprzedziło zaproszenie Biskupa Opolskiego, które wystosował do wiernych w *Odezwie w związku z tegorocznymi święceniami kapłańskimi – 2012*. Został w niej zapowiedziany nie tylko zasadniczy sposób świętowania tej rocznicy, tj. modlitwa dziękczynno-błagalna w intencji naszej diecezji, ale też dwa wymiary, w których się ono dokona: podczas uroczystej Eucharystii sprawowanej *ipsa die* w katedrze opolskiej oraz następnego dnia, w uroczystość świętych Apostołów Piotra i Pawła, poprzez wyśpiewanie dziękczynnego *Te Deum laudamus* w poszczególnych parafiach.

Zgodnie z zapowiedzią biskupa, w czwartek 28 czerwca 2012 r. o godz. 18.30 procesją z Kurii Diecezjalnej do kościoła katedralnego rozpoczęła się pontyfikalna Msza św., której przewodniczył Nuncjusz Apostolski w Polsce, abp Celestino Migliore, a koncelebrowali: abp Alfons Nossol, abp Damian Zimoń, abp Wilhelm Kurtz (pochodzący z diecezji opolskiej, pracujący przez długie lata w Papui-Nowej Gwinei), bp Jan Kopiec, bp Jan Wieczorek, bp Jan Bagiński, a także aktualni pasterze w Opolu – bp Andrzej Czaja i bp Paweł Stobrawa, oraz licznie przybyli kapłani na czele z dziekanami dekanatów diecezji opolskiej. Na uroczystości obec-

ni byli także przedstawiciele władz lokalnych, uczelni wyższych oraz zgromadzeni wierni ze wszystkich zakątków diecezji opolskiej. Tekst homilii, którą wygłosił abp Celestino Migliore, został zamieszczony w niniejszym numerze wiadomości urzędowych. Na zakończenie Mszy św., oprócz podziękowań skierowanych pod adresem nuncjusza apostolskiego, obecnych biskupów, zwłaszcza abpa A. Nossola, i zebranych uczestników uroczystości, Biskup Opolski ogłosił w odpowiedzi na sugestie różnych gremiów diecezjalnych ustanowienie z okazji jubileuszu diecezji nagrody *Hiacynthus Opoliensis*, nawiązującej do postaci św. Jacka Odrowąża, pierwszego świętego opolskiego. Nagroda ta ma stanowić najwyższe wyróżnienie dla osób świeckich szczególnie zasłużonych dla diecezji opolskiej. Zewnętrznym znakiem nagrody będzie statuetka – rzeźba przywołująca postać św. Jacka. Pierwszy, „pozaprogramowy” jej egzemplarz bp Andrzej Czaja wręczył abp. Migliore.

Z obchodami 40-lecia diecezji opolskiej wiąże się również wydana nakładem i z inicjatywy Wydawnictwa i Drukarni Świętego Krzyża w Opolu niewielka publikacja, która ma charakter folderu, przedstawiającego zarówno najważniejsze miejsca kultu w diecezji, instytucje pozwalające realizować podstawowe zadania Kościoła, jak też największe wydarzenia minionych 40 lat. Tekstem wiodącym jest artykuł autorstwa bpa Jana Kopca, wydany w księdze jubileuszowej zatytułowanej *Progrediamur oportet in spe. 20-lecie bulli Jana Pawła II „Totus Tuus Poloniae populus”* (red. A. Mazurek, Warszawa 2012) – tekst ten zamieszczono również w niniejszym biuletynie urzędowym. Autorami zdjęć są: Andrzej Nowak i Artur Wilpert, redakcję publikacji zlecono piszącemu te słowa, a opracowaniem graficznym całości zajęło się „Studio Impreso. Przemysław Biliczak” z Opola. Folder został przygotowany także w dwóch wersjach obcojęzycznych: rosyjskiej – tłumaczenia dokonała Daria Chegurova, i niemieckiej w tłumaczeniu ks. Joachima Kobieni.

Należy żywić nadzieję, że wszystkie elementy, które złożyły się na uczczenie 40-lecia erygowania diecezji opolskiej, przyczynią się do jeszcze głębszego rozumienia Kościoła i umocnienia się więzi z jego częstką posługującą na ziemi opolskiej.

Ks. Jan Pyka

SPIS TREŚCI

STOLICA APOSTOLSKA

46. Przesłanie Ojca Świętego Benedykta XVI na Euro 2012 – „Sport uczy szacunku dla drugiego” 205
47. CONGREGATIO PRO CLERICIS, List do kapłanów 207
- Czytania i teksty 211
- Modlitwa za Kościół święty i za kapłanów 212
- Rachunek sumienia dla kapłanów 213

NUNCJUSZ APOSTOLSKI

48. Homilia Nuncjusza Apostolskiego w Polsce arcybiskupa Celestino Migliore wygłoszona 28 czerwca 2012 r. w katedrze opolskiej z okazji obchodu 40-lecia erygowania diecezji opolskiej. 217

EPISKOPAT POLSKI

49. Przesłanie biskupów polskich z okazji mistrzostw Europy w piłce nożnej Polska–Ukraina 2012 – „Wystąpmy w «dobrych zawodach»” 222
50. Komunikat z 358. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski 224
51. Apel Zespołu Konferencji Episkopatu Polski ds. Apostolstwa Trzeźwości o trzeźwość podczas Euro 2012 – „Kibicuj, nie pij!” 227
52. Oświadczenie Komisji Wychowania Katolickiego 228
53. Oświadczenie Papieskiego Stowarzyszenia „Pomoc Kościołowi w Potrzebie” – „Solidarni z Ojcem Świętym Benedyktem XVI” 229

BISKUP OPOLSKI

54. Umowa o partnerstwie pomiędzy Diecezją Opolską a Archidiecezją Ołomuniecką 230
- Smlouva o partnerství mezi Diecézí opolskou a Arcidiecézí olomouckou 230

55. Komunikat Biskupa Opolskiego w sprawie Marszu dla Życia i Rodziny	233
56. Pozdrowienie Biskupa Opolskiego dla uczestników „Nocy kościołów 2012” w Nysie	234
57. Homilia biskupa gliwickiego Jana Kopca podczas Mszy św. z okazji 80. rocznicy urodzin biskupa Jana Bagińskiego – „W dniu, w którym Cię wołam, szybko mnie wysłuchaj” (Ps 102,3).....	235

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

I. Opracowania

BP JAN KOPIEC, Diecezja opolska	238
Ks. GRZEGORZ POŻNIAK, 10 lat pracy Referatu ds. Muzyki Kościelnej Kurii Diecezjalnej w Opolu.....	248

II. Kronika wydarzeń

Poświęcenie ośrodka formacyjno-wypoczynkowego Caritas Diecezji Opolskiej w Głębinowie (ks. A. Drechsler)	255
Święcenia diakonatu i prezbiteratu w diecezji opolskiej w 2012 roku (ks. J. Pyka)	257
Marsz dla Życia i Rodziny (ks. J. Dzierżanowski)	259
Partnerstwo Archidiecezji Ołomunieckiej i Opolskiej (ks. G. Żmuda)	261
40-lecie diecezji opolskiej (ks. J. Pyka)	263

ISSN 1233-1872

KURIA DIECEZJALNA

45-005 Opole, ul. Książąt Opolskich 19

Redaktor: ks. Jan Pyka

Wydawca: Wydawnictwo i Drukarnia Świętego Krzyża w Opolu
45-007 Opole, ul. Katedralna 6; tel. 77 453 94 93, fax 77 454 66 11

Nakład: 620 egzemplarzy

Druk: Wydawnictwo i Drukarnia Świętego Krzyża w Opolu
